

Зебо МИРЗО

ИШҚ...

(шеърлар)

Тошкент
«Akademnashr»
2011

УДК: 821.512.133-1
ББК 84(5Ў)6
М54

М54 Мирзо, Зебо.

Ишқ: шеърлар / З.Мирзо; муҳаррир А.Шаропов. – Т.: Akadempnashr, 2011. – 128 б.

И. Шаропов, Абдулла \муҳар.\

ISBN 978-9943-389-08-3

УДК: 821.512.133-1
ББК 84(5Ў)6

Зебо Мирзо шеърларида бир куйни эшитасиз, бир манзара-ни томоша қиласиз ва узоқ вақт ўша лаҳзада юракда туғилган туйғулар асири бўлиб қоласиз. Шоира шеърларини мутолаа қиладиган китобхон уни тезда унутиб қўймаслигига, юрагига кўчган ишқ сайли узоқ давом этишига ишонамиз.

ISBN 978-9943-389-08-3

© Зебо МИРЗО «Ишқ».
© «Akadempnashr» нашриёти, 2011 йил.

*Ушбу китобимни кўнглимнинг
нурли меҳроби – онажоним
Очилой Диёр қизининг
ёрқин хотирасига бағишлайман.*

ИШҚ ЁҒДУСИ ЁРИТГАН САТРЛАР...

Мен бу китоб қўлёзмасини ҳаяжон билан ўқиб чиқдим. Мутолаа давомида Зебонинг матбуотда эълон қилинган илк шеърини туркумланини, дастлабки китобларини эсладим. Унинг мураккаб ва сирли ҳаёти мазкур китобда жамланган шеърларда нечоғлиқ акс этмасин, барибир мен учун сирли бўлиб қолганини ҳам пайқадим. Шеърнинг ўзи, ижоднинг ўзи сирли бўлгандан кейин унинг одами ҳам сирли бўлиши керак деб ўйладим.

Бугунги ўзбек шеъриятида шоирларнинг алоҳида ўрни, янада очиқроқ айтадиган бўлсам, «эркаклар» шеърияти билан тенглашган даражадаги мавқеи бор. Ана шу ўринни, мавқени белгилаган ва белгилаётган шоирлардан бири Зебодир.

Зебонинг шеърларини севиб ўқишимнинг сабаби маълум. Мен айнан мана шу руҳдаги: инсон туйғулари асосидагина пайдо бўладиган ва инсон туйғулари табиат руҳи билан бойитилган шеърларни яхши биламан.

Яна бир гапни айтиб ўтишим лозим. Йигирма йилча аввал, яъни шўро тузуми даврида бу китобдаги аксарият шеърлар шакл-шубҳасиз гражданлик руҳидан маҳрум деб баҳоланар, субъективизм кўриниши сифатида қораланарди. Узоқ йиллик мустамлака даврида шеър адабиётнинг энг субъектив тури экани батамом унутилди. Ҳар бир шоирдан, ҳар бир шеърдан ижтимоийлик талаб этиш адабиётшунослигу адабий танқиднинг «қонуни»га айланганди. Устозларимиздан бири: «Поэзия вазифа ва моҳият эътибори билан сиёсий масаладир, шеър шоирнинг ижтимоий виждонидир», – деб таъкидлаганини эсга олиш кифоя.

Ҳолбуки, шоир «мен» деб ёзади ва бу «мен» қанчалик инсоний ва табиий бўлса, унинг ёзганлари «биз»нинг мулкига айланади.

Шеър, ўзи нималигини тушунтирганларнинг ҳеч бири бу вазифани уддалай олмаганини жуда яхши биламан. Шеърнинг нималигини қўрқмай тушунтирадиганларнинг кўпи – адабиётшунослар. Шоирларнинг ўзи бу ишга камдан-кам қўл уради. Шахсан мен учун шеър бу, энг аввало, туйғу, ғойибдан пайдо бўлиб, юракни (шоир юрагини) жунбушга солган, йиғлатган, шодлантирган инсон туйғуси. Шоирнинг истеъдоди шу туйғунини нечоғлиқ қабул қила олиши, унинг аслигини сақлаб, бошқа юракларга узата билиши билан ўлчанади. Кичкина «истеъдод» кичкинагина туйғунини кўтаришга яраса, улкан истеъдод улкан туйғуларни ғойибдан қабул қилишга, унинг бир япроғини, бир томчисини тўқтирмай, титроғу момогулдурagini сақлаган ҳолда оламиён юракларига бера олишга қодир бўлади.

Шу ўринда Жалолиддин Румийнинг ёзганлари эсга келади. Мавлоно фикрича, вужуд ҳам Марям кабидир. Ҳар биримизнинг ичимизда Исомиз бор. Бизда ҳам Марямдаги каби дард пайдо бўлса, Исомиз туғилади. Агар дард бўлмаса, у ўз келган йўлдан қайтиб кетади, яъни Исомиз туғилмайди. Мавлоно айтган ҳикмат шеърнинг қандай туғилиши ҳақидаги ривоятдек туюлади.

Қўлимдаги тўпلامда Зебонинг қалбини кўргандай, унинг қалбидаги дарду шодлик билан юзма-юз келгандай бўлдим. Шоира жуда кўп шеърларида ўз-ўзини жасорат билан тафтиш этади, гоҳ муҳаббатдан телба бўлгандай, юрагида энг муҳкам қатламларгача дунёга очади. Бу шеърларда «нур билан соя қўшилган», «майсалар титроғини яширган, кичик бахтни сиғдирилмаган улкан юрак» намоён бўлади.

Ватан, миллат, тил ва муҳаббат ҳар бир шоир руҳиятининг туганмас илҳом манбаидир. Зебонинг она юртига, ўзбек халқига бағишланган юксак шеърлари жуда кўп. Бу шеърларда Навоий Ойбек билан учрашади, Хонзодабегим биродари бўлмиш Бобур мирзога тасаллилар беради, Самарқанд билан Ҳирот сирли хаёлий кўприк орқали туташади, шоира тунда ўзи тикилиб турган ойга ҳазрат Навоий ҳам қараб турганини сезади, шу ой, шу мангу юлдузлар ёруғида Шоҳи Зинда зиналаридан кўтарилаётган Бибиҳонимни, Марғилон кўчасида Кумушни кўриб қолади.

Унинг туғилган диёри:

*...Бир чеккаси чўлдир ҳарсиллаб ётган,
Бир чеккаси қорлар тизгача ботган.
Бир чеккаси тоғлар кўкни кўтариб,
Булоқлари бориб тонгни уйғотган.*

Қашқадарёга бағишлаган қасидаси ўқувчи юрагида юксак ҳаяжон уйғотишига ишончим комил.

Аммо, назаримда, Зебо бутун ижоди (демак, умри) давомида одамларга, дунёга ўзи севган, ўзи интиқ кутаётган, келишига ишончи тобора йўқолиб бораётган одамга бўлган меҳру муҳаббат кўзи билан қарайди. Унинг сатрларида афсусу надомат, фиғону фарёд рўйи рост кўринади. Бу ҳислар қанчалик мунгли бўлмасин, умид ва ишонч туйғулари барқарор қолади:

*...Мен учун – ҳаёт,
...Сўнгсиз азоб-ғам,
...Рухимдаги нур –
Бу дунёда сенинг севгинг борлиги.*

Шоира умр бўйи битта шеърни – «Ишқ» сарлавҳали шеърни ёзаётгандай. Ҳар бир шеър олдинги шеърнинг давомидек туюлади, уни тўлдиради, унинг янада кучлироқ порлашига қувват беради.

Минг йиллик муҳаббат Зебо юрагида янгиланади, унинг кўнгил мулкига айланади. Комил ишонч билан Ҳоди Тоқтошнинг «Муҳаббат эски нарсадир, ҳар бир юрак янгиртар» деган ҳикмати-ни эслagan ҳолда шоиранинг ишқ дафтари ўзбек шеърятининг кўҳна дафтарига янги саҳифалар қўшди деб айта оламан.

Шоира шеърларида бўртиб кўринадиган яна бир хусусият – инсонга хос ишқий туйғулар табиат манзаралари, ҳолатлари билан ҳамоҳангликда намоён бўлади. Улуғ бобомиз ҳазрат Насафий катта олам билан кичик олам ҳақида гапириб, катта оламдаги ҳамма нарса кичик оламда акс этади деб таъкидлаганини эсланг. Шоир, энг аввало, Аллоҳ яратган икки улуғ мўъжиза: Инсон ва Табиатни ўзида мужассам этгувчидир. Инсон ва табиат руҳияти мужассам шоир юраги олам қадар кенгайди ва бу кенгликка юзма-юз келган одамларни ҳам юксакларга олиб чиқади.

Шоиранинг айрим шеърларидан Анна Ахматованинг шивирлашларини (айниқса, У...га бағишланган сатрларда: «Ёруф-ёруф хаёлларимдан Юрагимга кириб келдингиз...»), Марина Цветаеванинг титроқ ва асов нафасини сезаман:

*Ишқ ёғдудир юракка оққан,
Қайдан билсин зулмат сочганлар?
Бизни англар, бизни кўрарлар
Кўзни юмиб, дилни очганлар!*

Ёр жамолидан умидвор Мавлоно ёзганидек, Кўзни юмгил, кўзга айлансин кўнгил...

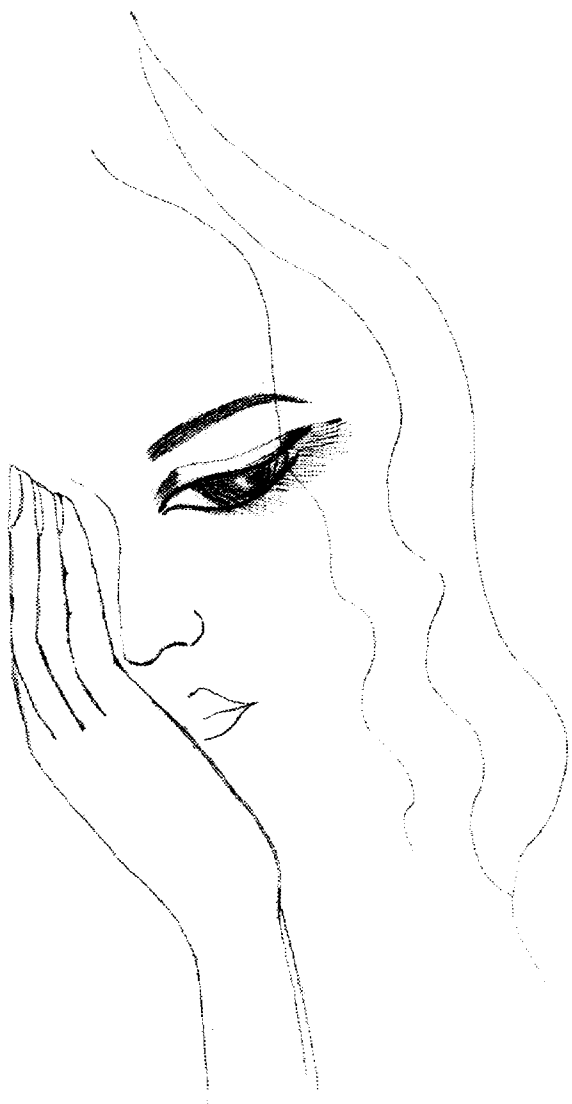
Тўпламдаги кўп сатрлар шоиранинг буюклар руҳи яшаётган юксак тоғ томон интилиб бораётганини билдирса-да, улар ҳақли равишда Зебонинг ўз йўли, ўз овози борлигини ва бу йўл, бу овоз салмоқли эканини исботлаб туради.

Шоира шеърлари кўз билан эмас, қалб билан идрок этиб мутолаа қилишни талаб этади. Цветаева бир пайтлар таъкидлаганидек, шеър мутолааси – ижодий жараён, бу сатрлардаги, сўзлар тубидаги яширин сирларни кашф этиш, уларнинг маъносини минг кўйда тахмин этиш... Шеър мутолааси қувноқ ёки кўнгилёзар сайру саёҳат эмас, бу шоир билан баробар машаққатли довондан ўтишга қодирлик матонати ҳамдир. Буюк Рауф Парфи «Санъаткор» шеърида айтганидек, асарда ҳал бўлган тақдир (шеърга сингдирилган туйғулар) китобхон юрагида давом этиши керак.

Бир куйни эшитасан, бир шеърни ўқийсан, бир манзарани томоша қиласан ва узоқ вақт ўша лаҳзада юракда туғилган туйғулар асири бўлиб қоласан. Зебонинг шеърларини мутолаа қиладиган китобхон уни тезда унутиб қўймаслигига, юрагига кўчган ишқ сайли узоқ давом этишига ишонаман. Ҳоди Тоқтошнинг юқорида келтирилган сатрлари фақат ижодкорга эмас, ўқувчиларга ҳам тегишли эканини унутмасдан китобни варақлай бошлайлик.

Хуршид ДАВРОН,
Ўзбекистон халқ шоири

І ФАЄЛ

^ *

ОНАМГА

Оқ сочлари оппоқ тун унинг,
Умри ҳалол ишққа байроқдир.
Оҳ, юзлари дунёи дуннинг
Гўзалидан чиройлироқдир.
(Бўлолмадим ҳассасичалик),
Отам дардин кўтарган моҳим,
Ушоққина онам кўнглига
Бир ҳовуч нур бергил, илоҳим!
Ўзи потраб чиққан чашмадай
Ёнингиздан оқдим-у, кетдим.
Ўзгаларга дарё тутдим-у,
Оҳ, онам-а, сизни унутдим.
Қалдирғочлар меңдан яхшироқ,
Бахт тўкади ҳур қучоғига.
Мен ҳам унинг тирноғиман-у,
Арзимаيمان, лек тирноғига!
Исмалоқлар бўйини тараб,
Баҳор шошса юрган жойига,
Раббим, мени гул қилиб ярат,
Ҳеч бўлмаса, унинг пойига!..

20.02.06.

* * *

Биламан: мен унинг тенги эмасдим,
Лекин севдим тенгсиз муҳаббат билан.
Ҳижрон тунларида бор эди қасдим,
Мен уни ўқидим ёниқ дард билан.
Қачондир юракка жазиллаб босган
Ишқ эди – Қуёшнинг тош узра йўли.
Биламан: мен унга ҳеч ким эмасман,
У менга Тангрининг узалган қўли!
На ёғду бўлолдим, на ойман тўлган,
Шамоллар пойида ўйнаган хасман.
Ёмғирлар қўлида титраб эзилган
Бир хазон баргчалик севилганмасман...
Биламан, у менга тақдир этмаган,
Умидлар ҳаққига умримни қўйдим.
Ўз бағрини ўйган шамдай аламли
Жимгина ёндим-у, жимгина қўйдим.
Биламан: исми оқ – жисми қоралар
Бир маъсум севгимнинг дилини еди.
Минг эмас, милён йил кутганимдаям,
У мени, барибир, тан олмас эди.
Биламан... ҳаммасин энди биламан,
Мени барбод қилган шу ишққа қасам:
Худо ҳаққи севдим!
Худо ҳаққи... кам –
Уни деб қанчалар тўкилган бўлсам!

05.09.05.

ИНТИҚЛИК

Туни билан ёққан ёмғирлар
Ювиб ўтди тонглар юзини.
Мен изладим
Ўзим учун сир
Бўлган бахтнинг ёруғ изини...

Келдими деб сендан хабарлар
Эшикларни неча бор очдим.
Дайди шамол бебош боладай
Деразамни синдириб қочди!

Туни билан қийналди юрак
Ета олмай нур йўлларига.
Исминг қўнди капалак каби
Гоҳ тушимга,
гоҳ қўлларимга...

Сен келмадинг,
бирок бу гал ҳам...
Мен куннинг қон юзига боқиб –
Фижимланиб отилган хатдай –
Юрагимни юбордим ёқиб!..

...Туни билан ёмғирлар ёғди...

01.07.06.

ИШҚ

Ҳаёт қандай гўзал,
яшаш қандай бахт
Олам бурканганда оппоқ нурларга.
Юрак қонин ичиб кўрганмисан, айт,
Кунинг қолганида макри зўрларга?
Сенга айтиш осон, ўзингни эмас,
Элайсан ўзганинг қийлу қолини.
Сен қайдан биласан тўфонда қолган
Ожиз одамларнинг ғариб ҳолини?!
Осмонлар чарсиллаб, синганда ҳар санг,
Бошингга келганда қиёмат куни
Ҳеч қачон тавба деб эгилмагансан,
Сени кўрқитмаган хатолар хуни.
Қиличга ярашар қиличдай яшаш,
Мен тўғри ҳолимдан бир маъни уқдим.
Яшашдан кўрқмадим, эй аҳли ғараз,
Кўрқсам, сиздан эмас,
Худодан кўрқдим!
Жимлигим ичида битта ҳурлик бор,
Сукутим ичида минг исён ва дод.
Қачонки юракда зўрлик, хўрлик бор,
Қулликка чидолмас ҳеч вақт одамзод.
Шоирнинг умри бу улкан қуюндир,
Ўзининг ичига ўзи сиғмас ғам.
Ҳаёт кимга қасос,
Кимга ўйиндир,
Менинг, қайга қўнсам, куйди қўналғам!
Аммо мен...
Рухида гулнинг бўйи бор
Ёмғирлар эзилиб чалган куй эдим.

Милён йил кутдим-у умидсиз, абгор,
Бир дилни Худони севгандай севдим!
Кейин... кўтарилди буюк бир тўфон,
Фалакни куйдирди ҳасратим, оҳим.
Ҳеч кимга бунчалик куйган эмасдим,
Балки шу бахтимдир ёки гуноҳим.
Кимдир илҳом олди,
кимдир завқ олди,
Мен эса кўнгилнинг кузидан бездим.
Бир тун аламлардан жон бераётиб
Юрагимга баҳор кирганин сездим.
У қайтди уйғотиб диллар тонгини,
Жонбахш кўзларидан чекинди Ўлим.
Фанимим, сен агар бўлмаганингда,
Севгимиз бўлмасди бу қадар сўлим!
Ҳаёт қандай гўзал,
яшаш қандай бахт
Олам бурканганда оппоқ нурларга,
Осмонни кўтариб қўлларингга шаҳд,
Айланиб кетолсанг кейин ҳурларга!
Ҳаёт қандай гўзал,
яшаш қандай бахт,
Дунё гардишидан бўйламаса ғам.
Титроқ қўлларингга аста босиб лаб,
Худони севгандек севолса У ҳам!

06.09.05.

ЁЛГИЗЛИК

Сиз бахтлисиз...
Ақлдан озиб,
Мен жимман.
Ишқ – умримга қафас.
Юрагимни эзгилаб, босиб
Йиллар ўтди, йиллар...
Мен эмас!
Кўзингизни қадайсиз кўкка!
Бошингиздан
айланади Кун.
Кунларимни бериб йўқликка,
Мен йиғладим балки сиз учун!..
Тушимда ҳам
ўйладим сизни,
Излаб чиқдим тушларимда ҳам.
Озор ичра,
одамзор ичра
Ёлғиз сизни қўмсадим, Одам!
Кўзларим кўр бўлгунча ичдим
Кир нафратнинг қора ёдини.
Минг йил
зулм зулматин кечдим
Унутай деб дил фарёдини.

Йиллар ўтди,
йиллар...
Мен эмас!
Мен қолганман ўша лаҳзада –

САРАТОН

Офтоб нурларига
тобланиб ётар
Дарёнинг оқбадан, гўзал тошлари.
Тўш уриб, ялтирар
куннинг тивиди
Балиқлар – қушларнинг қариндошлари.
Юксақдан; яланғоч
сувлар бошига
Қуёш ёғдираркан олтин найзалар,
вужуди қизиган
дарё қошига
югуриб чиқади чанқоқ майсалар!
Бу ёниқ ҳисларга
Бера олмай тоб,
.. Осмон ҳансирайди лабларин тутиб.
Борлиққа аланга
қўйганча офтоб
кетар уфқлардан нарига ўтиб...
Яланг оёқлари
Лойларга тойиб
Энтикиб-энтикиб келаркан шамол,
Узун сочларини
сувларга ёйиб
Аста кечиб ўтар дарёни ҲИЛОЛ...

02.05.08.

* * *

«Кўзларингиз жуда чиройли...» –
Маъюсгина шивирлаб айтдинг.
Бошим узра айланди осмон,
Ой нурида турналар қайтди...
Бир тоғ эди кўксимда ётган,
Дарё бўлиб шовуллаб оқди
Ва дилимни тебратаётган
Фам севгининг пилигин ёқди.
Юрагимни куйдираётган
кўзёшмиди, олов ёмғири?
Дунё дунёмиди сенгача
Ё яралди Илоҳнинг сири?
Чўкиб кетдим кўнгил тубига,
Уммон эди қоронғу ғоят.
Бармоқларим бармоқларингдан
Ўқир эди бир ажиб оят...
Бахтга қачон етдим, билмадим,
Қачон мени уйғотди ўлим?
Рухим ўтга қўнган малакдай
Лабларингдан топганда қўним...
Кўнгил сизди...
Тун титраб қайтди.
Осмон эди юлдузли, ойли...
Сен кимгадир шивирлаб айтдинг:
«Кўзларингиз... жуда чиройли!..»

09.08.05.

ТУНГИ САМАРҚАНД

Тунда САМАРҚАНДнинг миноралари
Йўғрилиб самодан тўкилган тушга,
Ҳарир кўйлақдаги парилар каби
Учади айланиб илоҳий қушга...

Ойнинг шивиридан уйғонади ел,
Хуш нафас елади ҳавони йиқиб.
Қирқ биринчи хужра йўлақларидан
Бибихоним келади чиқиб...

Пичирлаб ўқийман...

кўзим ўнгида

Очилар осмоннинг сирли дарчаси.
Мен эса турибман вақт сўнгида
Қўлимда эгасиз мактуб парчаси!

Қайси фишт остида қолдирилган у
Ва қайси мусаввир соғинч-ла битган?
Балки мени кутган минг йиллар бурун
Ва сўнги нафасда яшириб кетган.

Майса кўзидаги шабнам қадаҳни
аста кўтараркан ложувард осмон,
Умримда кўрмай ҳеч бундай фараҳни
Уйғониб кетаман, юрак-бағрим қон...

Мен уни излайман ҳар тун, ҳар оқшом,
Жим тинглаб ҳар битта қадам сасини.
Кўзларимни юмиб ютаман шодком
Олис Самарқанднинг гул нафасини!..

Унда Самарқанднинг миноралари
Йўғрилиб самодан тўкилган тушга,
Ҳарир кўйлақдаги парилар каби
Айланиб учганда илоҳий қушга,

Ойдин нурларидан тўшаб Ой гилам
Юлдузлар очганда осмон дарчасин,
Мен кириб бораман кўзда ёш билан
Қўлларимда эса юрак парчаси!..

26.06.07.

* * *

Ҳис қилдим
Кетишим кераклигини.
Гапирмади.
Юзини тескари бурди.
Гўё борлигимни унутган каби
дераза ёнида
маъносиз турди...
...У мени кўрмасди!
Бир мўъжизага
худди ҳозир шоҳид бўлгани каби
олиб қочар эди нигоҳларини,
«титрарди қўллари,
титрарди лаби...»^{*}
Руҳим эшигини очиқ қолдириб,
Кўнгил кириб келди
                  ненидир сезиб.
Вужуди ёнарди...
қароқларидан
Бир қизнинг хаёли ўтарди сузиб!
Номаҳрам
бир танни
тирқиш ортидан
кўзларим бехосдан кўриб қолгандай
Сачраб кетдим
уят,
алам,
оғриқдан,

---

^{*} Шавкат Раҳмон сатри

У эмас...
гүё мен гуноҳ қилгандай!
Нафасим тиқилди:
– Мен борай, – дедим,
Кетиш йўқлик эди,
қолмоқлик – ўлим.
Беҳуш каловланиб чиқдим-у, қотдим,
Эшикка осилиб йиғлади қўлим.
– Қайт, – деб айтди юрак,
– Қол, – демади у.
Деворга суюниб кутдим бир муддат.
Келгунимча эди ўн қават жаннат,
Кетгунимча энди... ўн қават дўзах!
Шунда йўқлигимни билдим
Ва кўрдим –
Олис шуълалардай кетиб борар Бахт.
Қаршимда ловуллаб ёнарди дунё,
Қаршимда ҳувиллаб ётар эди Вақт...

...Ҳис қилдим
кетишим кераклигини!..

14.08.05.

ТАШРИФ

Мен дунёнинг энг чеккасига
Етиб келган эдим савдойи,
бир осийнинг
марғуб сасига
кириб келди Ҳазрат Навоий.

Аста мenden сўради аҳвол,
Ҳолим эди ёмондан-ёмон.
Юрагимнинг бир чеккасига
тегиб кетса,
қуларди осмон...

Ҳасратимнинг ғам қулбасига
шамларини қўяркан ёқиб,
мен йиғладим издиҳом ютган
ғариб кўнглим ҳолига боқиб...

Атрофимда на дўст бор эди,
на бир дилдош,
на бир пок кўнгил...
Азалдан то оқибат қадар
Кетган эди қоронғу бир йўл...

Балки Лайли кўнглим бор эди,
Балки руҳда Мажнуннинг ҳоли.
Бу дунёнинг тор қафасига
Сигмай ўлди ишқим хаёли...

Энди менинг йўлим йўқ эди,
Тугаганди сабру қарорим.
Чорасизлик чораси ичра
Шеърим эди ёру ағёрим...

Хаёлимни ханжардай тилган
Қаламимга кўзини ёшлаб,
У жим кетди,
надомат билан
Мени ёлғиз Худога ташлаб.

Насиҳатни уққанлар билар,
Мен не билай ошиқ савдойи.
Кеттим келди
биноқ, сиз билан....
Кўнглингизни севиб, Навоий!

12.06.06.

СЕНИНГ ФОЛИБЛИГИНГ

Ва менинг зорим...

Ва яна хорлигим, хорлигим учун.

Май,

Худо,

муҳаббат...

Ва қатлим дори –

Бор азобларингга борлигим учун!

Сени кўзгу қилиб

Қуёшга тутган

Менинг худохоҳиш юрагим учун.

Ҳар бир лаҳза учун қон ютаётган,

«Сени... Сени...» – деган тилагим учун...

Кўнглим кўзгусида ўзини кўриб

Сенга мафтун бўлган

Санамлар учун,

Ёғдудай ёвилган умримдан юриб

Юрагимни еган ғанимлар учун!

Бағрингга узалиб етмаган умрим,

Умримнинг

энг маҳзун тунлари учун!

Сени тушларида кўриб севинган

Мен кўрган-кўрмаган кунларим учун...

Сенга малол келган Севгим, хаёлим,

Севгимдай соф,

Аччиқ ёшларим ҳаққи,

Менга аталмаган муҳаббатинг-у

Менга деган

Нафрат тошларинг ҳаққи...

Ҳаммаси,
    Ҳаммаси,
        Ҳаммаси учун!
Кўзларимни ўйдим бир ўткир тиг-ла.
Сенга азоб бўлди менинг борлигим,
Кетяпман...
...ўқлигим
Учун
Жим...
ЙИҒЛА!

13.06.05.

ҚОРА НУР

Вужудим
дарахтин
йиқитган қайғу
Ёдинг умидидан инграйди бетоб.
Дардингда
Юрагим олтин қайиғ-у,
Қалқийди
бир телба денгизда шитоб!..
Бемакон манзиллар саргардонида
Бафараҳ чўқади
Умр деган шом.
Бир соғинч ёнади кўнгил қонида
Нур билан соялар қўшилган оқшом...
Ҳар янтоқ тиғига
Юзи тилиниб,
Урилиб-сурилган шамолдай ёлғиз.
Қирма-қир товони
Куйиб югурган
Сахро нафасидай нажотсиз, ҳолсиз.
Вақтнинг араваси
Босиб, узилган
Гўдакнинг энг сўнгги йиғисидай зор.
Баргларин
Заҳарли ёмғирлар ўйиб,
Кўкламда қуриган
Дарахтдай ночор...
Мен сени севаман, эй мангу азоб,
Қонимга ташна-ю,
Жонимга ҳузур.
Ўткир тиғларини кўксимга тираб
Юрагимни кесиб ўтаётган нур!..

06.06.06.

ОЛОВДАРАХТ

Майсалар титроғи кирар жонимга,
Чайқалар кўксимда
олов денгизи...
Гулладим сочимдан тирноғимгача,
Мен қандай дарахтман,
Мен кимман ўзи?

... Ҳатто хаёлан ҳам
ёнимдан ўтма,
Дунё айрилади, ахир, ҳушидан.
Оҳ, улар-ку, улар,
Ўзим ҳам ҳатто
Қўрқаман оловнинг
Уйғонишидан!..

01.05.05.

ҚАҲР

Менсиз яша,
Менсиз кул, йиғла...
Менсиз ўтсин ҳар битта онинг.
Токи мени деган чоғингда
Чиқиб кетсин танангдан жонинг.
Гарчанд сенинг ёдингсиз ўтган
Умримни ҳеч умр демасман.
Лекин йиғлаб, ортингдан кетган
Кўнглимдан ҳам рози эмасман!
Майли, мени зулмкор ата,
Мен шундайин қаттол бағирман!
Бир қаландар ишқ менда, аммо
Сендан кечиб, сен деб оғрирман...
Вужудимни парчалаб, тиглаб,
Севги дилга солсин қасирға.
Кўзимни ҳам солмайман, илло,
Сен яшаган Олтин қасрға!
Чорлолмайсан номимни, ҳатто
Гарчанд дилда минг бора айтиб,
Ёлворсанг-да қодир Худога,
Тушларингга кирмасман қайтиб!
Мен дунёнинг сўнгги йўлидан
Шундай келдим, шундай кетарман.
Аммо сенинг буюк кўнглингни
Ҳеч кимсага бермай ўтарман!..

14.06.05.

* * *

Юрагимга юриб кирасиз,
юрагимдан кетасиз чиқиб...
Нафасим етмайди
    «қолинг» демоққа,
Рухим деворини ўтасиз йиқиб...

Бор-йўғи – ЮРАКМАН
маҳтал бир ишққа,
Барча гуноҳингиз келади кечгим.
Сочилиб кетаман сизсиз бўшлиққа,
Мени
    териб
        олмайди
            Ҳеч Ким!

14.06.05.

ИЛТИЖО

«Сен бормисан, орзумдаги Ишқ?!»

Сенга бағишлайман
Кечаларимни,
Кунларимни сенга бераман...
Ҳузурингда бўлмоқлик учун
Осмонлардан
Юриб келаман!
Ишқ ёғдудир юракка оққан,
Қайдан билсин
зулмат сочганлар?
Бизни англар,
бизни кўрарлар
Кўзни юмиб,
дилни очганлар!
Овозингни эшитиб турай!
Тупроқларга берма жисмингни...
Бу дунёда борлигингни айт,
Исмингни айт
Менга...
Исмингни!..

27.05.05.

II ФАСЛ

* * *

Илоҳий бир севги билан
севилган ва...

Унутилган ғариб каби
мени суйгин.

Китобингнинг орасида сақлаб қўйган
Бўтакўзнинг соғинчидай ёниқ, куйгун.
Атиргулнинг тушларига беркит мени,
Яшир мени,

Тополмасин токи ҳеч ким!

Вужудимда ёниб оққан сенинг қайғунг
Оғусидан қонлар ютай хаста, ичкин.
Севгин мени...

Оғриб севгин,
оғриниб сев.

Қаҳр қилсам, тошлар отсам, кечирмайин,
То қояга парчинланган телбадайин
Ишқингни бир афсун каби пичирлайин...

Руҳим аччиқ ишққа ташна,
бир ханжарман –

Таҳликали,

тўрт томони ўткир, кескир –

Тиккалайин ҳаётингни икки бўлган,
Икки дунёнг эвазига берилган сир.
Бармоғинга

занжир урган қулф эмасман,

Мен умринга сиртмоқ солган ҳалқадирман.

Сени шундай андуҳ билан унутаман,

Сенга шундай тўфон билан қалқадурман.

* * *

Ёмғир ёғар,
Нурлар ёмғири,
Кулиб, йиғлаб очилади кун.
Юрагингни қийнар ишқ сири,
Деразага қарайсан маҳзун.
Чўмилади дарахтлар барги
Майнинг майин ёмғирларида.
Оқиб кетар дилларнинг занги
Шаффоф кўзёшларнинг бағрида.
Тутолмайсан ҳовучларингни,
Ҳовучингда гуллар атри бор.
Тортиб қўйма дарпардаларни,
Нигоҳингда кўнгил дарди бор...
Ёмғир ёғар,
Нурлар ёмғири...

03.05.05.

КУМУШ БИЛАН СУҲБАТ...

Ўтаётиб Марғилон кўчасидан
Сизни кўрдим юрагим дарчасидан.
Оқ рўмолин бошига аста қўйиб
Ой чиқиб келар эди кечасидан.
«Ойим» дедим, чўчидингиз қуш каби,
Томчи ёш кипригингизда нўш каби.
Хаёлим кўзгусидан бир боқдингиз,
Қодирий қирқ йилда кўрган туш каби.
Кўзга босиб Фузулий девонини,
Кечалар ичдингизми дил қонини?
Севиб туриб кечиш ҳам осон эмас,
Зайнаблар эгалласа ёр ёнини...
Бўхтон хатин битдиму ётлар, ойим,
Ишқингизга муштоқу мотлар, ойим?
Уч йилдирки кўзингиз ёр йўлида,
Кўксингиз муштлаб кўнгил додлар, ойим.
Моҳ бўлиб осмонларни кезмайсизми?
Бахиллар бағрини бир эзмайсизми?
Эшигингиз пойида жон берай деб
Отабек ўзи қурбон, сезмайсизми?
Мен ҳам сиздек ёр учун хунхораман,
Дили вайрон, вужуди минг пораман.
Отабегим қайтаринг биз ёна деб
Қодирийни тополмай оввораман...
Ўтаётиб Марғилон кўчасидан
Сизни кўрдим юрагим дарчасидан...

20.01.07.

* * *

Худо шоҳид,
унутолмадим
Кўзларимга тушган соясин.
Узун тунлар такрорлаб чиқдим
Бахтга ўхшаш ишқ ҳикоясин.
Соғинчининг титроқларида
Киприклари ўқирди китоб.
Совуққина
жонсиз симлардан
Қуйиларди кўксимга офтоб.
Остонамдан
кирмай туриб У
Кириб бўлди қону жонимга.
«Севаман», – деб аста шивирлаб
Ўтлар қўйди хонумонимга!
Худо шоҳид,
қандай унутаё?
Гуллар тутди ажиб бир кунлар.
Тушимми деб кўзимни юмсам –
Қўлларимда ҳануз шу гуллар...
Худо шоҳид,
бор эди унда
Севгидан-да юксакроқ туйғу.
Мени телба этганди шунда
Рухидаги энг гўзал қайғу.
Нима бўлди кейин, билмадим,
Бизни енгди қандай ғаним ғам.
Худо шоҳид,
Осмон эди У,
Бўлолмадим қаро тупроқ ҳам!

03.09.05.

У ИШҚ ЭДИ...

Олис – олис эди осмоним,
Олис – олис орзум эдингиз...
Ёруғ-ёруғ хаёлларимдан
Юрагимга кириб келдингиз.
Қўлларимда бир лаҳза турмай
Сувга тушиб кетган гавҳарим.
Оч тўлқинлар – фанимимгами,
Фамимгами
Сизни асрадим?
Ўтди баҳор,
Ўтди хазонлар,
Узун тунлар кўз юммай ўтдим.
Келмасингиз билсам-да, аммо
Келасиз деб умидвор кутдим...
Бир мен билдим,
бир Худо билди,
Унга не деб сиғинганимни.
Ҳеч кимсага айта олмадим
Сизни қандай соғинганимни!..
Ва бир куни келдингиз, ўша...
Таниш овоз, қадамлар саси!
Кўзларимни очишга қўрқиб
Жим тингладим жонбахш нафасни.
Ёлғон бўлди кўргиликларим,
Кўрганларим баридан тондим:
Шу ёниқ Ҳис борлиги учун
Борлигинга, дунё, ишондим!..
Сўнг кўзимни очдим-у, кўрдим –
Хонам ичра ёлғизлик, малол...

Юзларимга қиш қаҳрин сепиб,
Эшик зулфин ўйнарди шамол...
У Сиз эмас, бир хаёл бўлса,
Ташқарига чиқиб кетган ким?
Ёмғир қуйган телбавор тунда
Исмингизни айтиб чақирдим!
...Кетиб борар мендан қадамлар,
У Ишқ эди!

Аста илғадим.

Қуриётган дарахт пойига
Юзларимни босиб йиғладим...

05.09.05.

«МУНИР ЛАҲЗАЛАР» ДАН КЕЙИН...

Укам Бобур Комиловга

Биз севган ёрлар ўзганинг ёри,
Ёра умримизнинг «оҳ»лари, Бобур.
Биз-ку яшаб ўтдик кўнгил кўкида,
Нечун ёр кўксида доғлари, Бобур?

Дил ерга адашиб тушган қушмиди?
Балки тақдиримиз алдаган, Бобур.
Асл Ёр самода ё севиб бизни,
Бир буюк ғам учун танлаган, Бобур.

Ишқ не – олислардан бўйлаб ўтган нур,
Ким кўрди, кўрмади, жон талошидир.
Кимки севса – ўшал Худонинг ёри,
Севгисиз юрак бу дунё тошидир.

Кўзёш ҳам, аслида, олий неъматдир,
Бедардлар ўз-ўзин тигласин, Бобур.
Биз севиб, севгимиз билан бахтлимиз,
Сева олмаганлар йиғласин... Бобур!

01.02.04.

ТОҒ МАНЗАРАЛАРИ

Ўйинқароқ
Тоғларнинг сели,
Улар излаб ўтирмас ўзан.
Ўнгирлардан
Сирганиб келиб,
Чопиб кетар йўллар изидан...

Дараларнинг оралиғидан
пастлаб ўтса йўллар лойланиб,
Узоқ ўйлаб ўтирмай
Бирдан
тошиб келар Кўклам сойлари...

Эркалигин
қилганча шўх саз
Соғинтириб кетар у бошлаб;

Йўл бўйида
ўтирар сўнг ЁЗ
Ундан қолган тошларни тоблаб!..

08.05.08.

ЭРТАК

Қайрағочнинг бағрида ой кулган эди,
Қалдирғочлар осмонимга тўлган эди.
Гул тушида оқар эди тун ҳушлари,
Бахт кичиг-у, аммо юрак улкан эди...

Сени қандай севар эдим бир пайтлари,
Гул қонидан туғиларди дил байтларим.
Ҳовуримдан куяр эди осмон юзи,
†Юрагимга тўр ташлади ишқ сайдлари.

Ой тўлди-ю,
аммо осмон ярим бўлди,
Ярим умрим яролиги зорим бўлди.
Ортга қайтмас дарёлардай оқиб кетдинг,
Ортга қайтмаслигим менинг орим бўлди.

Энди ким қул, ким шоҳдир ишқ эртагида,
Ғам тўкилиб қарайди тун этагида.
Балки ўзга соҳилларда бахтлидирсан,
Мени сарсон қолдириб дил етагида?

Не дей, асли асл ошиқ хас бўларкан,
Дил самодан баланд,
ердан паст бўларкан.
Нима топдим юрагимни тошга уриб?
Ҳатто мор ҳам ишқ куйига маст бўларкан.

Энди тунлар қарайман ой тўйнугидан,
Сен юз бурдинг сўйгуларнинг суюгидан.
Гуноҳ менинг бўйнимдами, ишқ бўйнида,
Оламга ўт кетса кўнгил куюгидан?

... Бир замонлар бир Малика бўлган эди,
Дунё оппоқ орзуларга тўлган эди.
Бир сен эдинг, бир мен эдим, бир ишқ эди,
Бахт кичиг-у,
        аммо юрак улкан эди.

30.08.05.

* * *

Руҳимнинг девона шамолларида
Ишқимнинг бўйида ақлдан озган.
Кўнглимнинг қонидан бир гул ундириб,
Баргига ўзганинг исмини ёзган.

Минг йиллик ўт тушган устухонига
Лаҳзалик умримга жонини тутган.
Кўзларини чайиб сўзим қонига,
«Севаман!» – деган-у, кейин унутган...

Ишқига пинҳона иқроп бўлган-у,
Ошкора сиримни ағёрга сотган.
Худо дардгоҳида қирқ йилда топиб,
Бир қирғин лаҳзада қўрқиб йўқотган.

Кетсам – дунёсига ўтлар қўйган-у,
Қолсам – ошнолари ғавғо бошлаган.
Кўнглимни Эгамдан тилаб олган-у,
Кейин вужудимни итга ташлаган.

Севгимдан Худога севилган, бироқ
Севгимдан ўзимни гуноҳкор қилган.
Қанча кетсам, шунча бўлган яқинроқ,
Қанча севсам, шунча бегона бўлган.

Ҳукм қиличинини кўксимга тираб,
Атиргул гунчасин юракка туккан.
Ўлсам, ғариб ишқим вайронасида
Бир телба Мажнундек кўз ёши тўккан.

Бир умр нур ичра яшаб туриб ҳам,
Бир тола нурымни кўрмаган инсон.
Сиз мени ҳеч қачон танимагансиз,
Мени севмагансиз ҳеч қачон!

Энди ким деб атай, ким деб ишонай,
Дилимни кемирса ҳақорат тиғи?
Руҳимнинг қоронғу йўлаklarидан
Умримни ёндириб келса бир йиғи...

«Мен ким,
мен кимман?» – деб тақдир эшигин
Тинмай ураётган муҳаббат хайли.
Бир буюк ишқ учун дунёга келган,
Аммо Мажнунини топмаган Лайли.

Кўнглининг кўкидан бир энлик пастлаб,
Соясин ерларга солмаган бир гул.
Дилини... дилини Худога асраб,
Алдамчи хаёлга ўғирлатган гўл.

Зулм ва хўрликнинг довулларида
Умрини совуриб, парво қилмаган.
Ҳар ғаюр қошида минг бор ўлган-у,
Аммо ўлганини ўзи билмаган.

Заққумга айланган, заҳарга тўлган
Юрагим жомини ураман тошга.
Мен сизни бир умр кечиролмайман,
Сизга қайтолмайман, азизим, бошқа...

Ҳар лаҳза юракка санчилган тигдай
Кўзимнинг қонида сузасиз аён.
Афсуски, мен сизни қаттиқ севганман,
Афсуски, мен сизни севаман ҳамон!

27.03.06.

ОРТИМДА

Зулм ханжарлари санчилиб бўлган,
Севги чечаклари янчилиб бўлган.
Ҳақорат тўкилган,
Ҳақ даргоҳида
Ҳақир жандалари титилиб бўлган.
Бир исён қонларда етилиб бўлган...

Осмон эшигини чертган қўлларга
Кишанлар урилган,
чоҳлар қурилган.
Хиёнат дарчаси хийла очилган,
Умидлар узилган,
аҳдлар бузилган.

Юзимни тупроққа босаман, во-я,
Заҳарлар ичилган,
орлар кечилган.

Кўнгил ғорат бўлган заминга ўхшар,
Қандай чидаш мумкин бу қабоҳатга?
Юрагимни қора илонлар чақар,
Чаён малҳам қўяр кўр жароҳатга...

Макр тўрлари тепадан тушган,
Ерга қоқилганман,
ҳеч туролмайман.
Нафслар ҳавога кир нафас қўшган,
Бир лаҳза бошимни кўтаролмайман...

Айттин,
кучимми бу ё ожизлигим?!
Дод дейман, бўғзимда қотади фарёд.
Қайрилиб бир зарба бергим келади,
Бир зарб-ла барини қиламан барбод!

Улардан қўрқмайман, билланиҳоя,
Ҳар он кўзимга мил тортса-да сабрим.
Сенга боқиб турган юзимни
Бир дам
Сендан ўгиришдан қўрқаман, Раббим!

11.06.06.

ТАХАЙҲУЛ

Гулнинг овозини эшитгим келар,
Ёмғирнинг тушини кўргим келади.
Япроққа айланиб,
Одам тилида
Сен билан гаплашгим келар, Худойим!

Дарахтни қучоқлаб таскин топаман,
Изини ўпаман митти боланинг.
Харсанглар тизига бошимни қўйиб
Тўйиб йиғлаб олгим келар, Худойим!

Асал деб ичаман илон қонини,
Дўст тутаман қурту қумурсқани ҳам.
Аланга лабига лабимни босиб
Чўғни ўпиб ўлгим келар, Худойим!

Ўзимни шу қадар ёмон кўраман,
Ҳолимни ҳайрону вайрон кўраман.
Бир ўткир пичоқни бўғзимга тираб
Дилимдан қутулгим келар, Худойим!

Мени хўрлаганни... кечиргим келар,
Севгим келар мени севмаганни ҳам!
Ёнида бир лаҳза ўлтиргим келар
ва бир умр қолгим келар, Худойим!

Мен қандай бандаман,
                    қандай бандаман,
Тани бир ёнда-ю, руҳи андаман,
Анинг ишқи учун куйган бандда ман –
Бир мен банди бўлгим келар, Худойим!

Гулнинг овозини эшитгим келар,
Ёмғирнинг тушини кўргим келади.
Лайлига айланиб,
Мажнун тилида
Сен билан сирлашгим келар, Худойим!

05.08.05.

АДАШГАН ФАРИШТА

У келса,
адашиб гуллаб юборар
айни қаҳратонда ёлғиз бодомлар.
Бир хушбўй нафасдан
гуркираб борар
тор ва зах қафасда юрган одамлар.

Дунё йўқотади ўз ҳисобини,
кечалар оқарар муаттар бўйдан.
У келса...
юлдузлар титрай бошлайди
Самога таралган илоҳий куйдан...

Чолғу чалғиб кетар пардаларидан,
Дил уйғона бошлар ҳар бир куртакда.
Беҳабар замоннинг зардаларидан
У чиқиб келади бир кун эртақдан!

Ҳис қила бошлайди
ўзини борлиқ,
Борлигини эслаб қолади шараф.
Мингта қуёш порлаб беради кўқда,
Севгига тўлади шунда тўрт тараф!

У сузиб ўтади
сирли бир мавждай
Ёғдулар ичида тўққанда тушлар.
Маъсум табассумин шуълаларини
Сувларга улашиб чиқади қушлар.

Ўзиники билиб
ҳар бир гиёҳни
Дарахтлар сочларин елида елса,
Муанбар ҳаволар ҳароратидан
Савдолар келади,
агар У келса!..

Дунёни бир лаҳза бахтиёр айлаб,
Дунёни мангуга у тор этгучи.
Кўйида ҳар дилни қаландар айлаб,
Гуноҳкор заминни Нурга элтувчи

Аёлни тўхтатинг!
Агар у келса,
нопоклар чўзмасин токи қўлини,
бедардлар тўсмасин токи йўлини,
Сархуш бир уйқудан уйғонмай туриб
Дилини ёпингиз, дилини,
Дилини ёпингиз, дилини!..

01.07.06.

МЕН...

Мен – жаннатдан қувилган Ҳавво,
Кўзларимга ёруғ олам йўқ.
Тентирайман зулматлар аро,
Одамзод кўп,
Аммо Одам йўқ!..

Рухни қийнар тақиқ меваси,
Сир эдими севги шеваси?
Сен севмасанг,
Севилармидим,
Эй кўнглимнинг ёлғиз эгаси?

Ер осмонга очади бағир,
Топишаркан ўт ва сув охир.
Нега У йўқ,
Не учун У йўқ?
Бу оламда мен борман, ахир!

Ишқ нафаси келар ҳаводан,
Қайда у нур,
Қайда у одам?
Сен борсан-ку, нега ёлғизман,
Тушган бўлсак бирга самодан?

Тошларини ёғдирди ҳижрон,
Бу ишқ мени енгди беомон.
Қаҳринг шунча қаттиқ бўлмаса,
Ийғлармидинг бошимда,
Осмон?!

ХУДОНИНГ ТОШИ

Тақдир – бу бошингга тушган тақир тош,
Юрсанг, юрагингга оғир юк солган.
Қўлингга банд осиб, умрингни босиб,
Кейин тупроғингда тоғдай юксалган...
Кунимга кўнмадим, юзимни буриб,
Эгамга аёндир кўзимнинг ёши.
Яна сенга келдим бошимни уриб,
Менга тақдир бўлган Худонинг тоши!
Асли муҳаббатдир таслимият ҳам,
Охир таслим бўлдим оғир тилсимга.
Фалакнинг бир ўткир тийғи санчилди
Дилимни гавҳардай кўмган кўксимга.
Сени кўтаролмай йиқилган бўлсам,
Ҳақнинг меҳридан бу ёки қаҳридан!
Мен ғамлар баҳридан ўтдим-у, лекин
Ўтолмадим сенинг севгинг баҳридан...
Тақдир деганлари – тақдим дегани,
Қадрингни сўрама, хор бўлган экан.
Ўзингни ўлдириб, Ҳақни севгин-у,
Кейин бир тошига ёр бўлгин экан...
Сендан кечай дейман, кеча олмайман,
Бағрида дур қилган кўзимнинг ёши.
Бошимга отилган, менга аталган
Эгамнинг тошисан,
Худонинг тоши!

01.07.06.

СИЗИФ

Кўтариб турибди елкаларига
Ҳукм босиб турган

ОСМОН ТОШИНИ.

Қум каби пойида

оқиб ётган Вақт

Асрлаб синайди куч-бардошини.

У ким – кутаётган юксақда туриб?

У ким – юрагига улкан сир солган?

Ва билган миллионлаб сомеъ қуллардан

Биттаси,

Биттаси адл юролган!

«Қайт!» – деб

Ғазабланар сохта маъбудлар,

Қиличдай кўксини ёради чақин.

Алдовлар,

тақиқлар,

нафратга қарши,

Билади, У яқин, шу қадар яқин!

Эй Инсон!

Руҳингда улкан қудрат бор,

Қодирсан –

юрагинг қонини ичгин!

Кўтар бу зулматни,

Қўрқма, қарши бор,

Сен қарши бормасанг,

бормайди Ҳеч ким!

05.05.08.

МИНОРА

Кифтларини аста силасам,
Сесканар шу ҳорғин туришда.
Минг бир кеча эртақларидан
Чиқиб келган мағрур фаришта!
Боқиб

Осмон кўзгусига у
Ўз ҳуснига бўлар экан лол,
Кўксидаги шивир-шивирдан
Кўз очади яна Лайлиҳол.
Юрагига отилган тошлар
Асрларнинг учқур йиллари.
Кесиб ўтди қанотларини
Жаҳолатнинг ёвуз қўллари.
Аммо ҳар кун текканда бошга
Ойнинг милён йиллик нурлари
Кўкка қараб учар минора,
Кўтарилар замин ҳурлари.
Уни кўрар
Минг йиллик чинор
Тушидаги тун юлдузлари
Ва эртакка ишониб ўсган
Болакайнинг улкан кўзлари!

27.04.08.

ТУШ... (РУХ...)

Нигоҳлари ёдимда қолди,
У ғамдан-да эди ғамгинроқ.
Ниманидир сўрамоқчийдим,
Лабларимга босди у бармоқ.
Юзимга жим қўйиб юзини
Аста қучди – оловда куйдим.
Ҳеч умримда туймаган бир дард
Билан, ё Раб, мен уни суйдим!
У биларди...
Жоним қайда-ю,
Рухим қайда қафаслигини
Ва ногаҳон ҳис қилдим кўзим
Қайтиб уни кўрмаслигини!
Мени бир дам бахтиёр этиб,
Кейин ўтли ўйларга ташлаб
Кетди... оппоқ руҳлар билан У
Кўзларини жимгина ёшлаб...
Мен ортидан ўзоқ югурдим,
Осмонлардан излаб изини...
Қайтарай деб
чақирай дедим,
Мен билмасдим Унинг исмини!..

01.07.06.

* * *

**«Юрагимнинг остида кимдир
Худди сендек олмоқда нафас...»**

Хуршид Даврон

Қандай севар эдим мен сизни,
Олис, ғамгин, маъсум ва мағрур!
Юрагимнинг ёнишларини
Этолмайсиз ҳатто тасаввур!

О, эсимда, маъюс гул каби
Ёдингизда тўкилишларим.
То тонггача қилиб ибодат
Севгингизга юкинишларим...

Дийдорингиз сўраб Худодан,
Йиллар бўйи қовжираб, кутиб,
Бир сония дуч келиб қолсам,
Кетганларим бепарво ўтиб.

О, қандайин мунис дард эди
Юввош, ўйчан аёлнинг ҳоли.
Кундан-кунга оловланарди
Жисми, руҳи, умри, хаёли...

Қандай азоб, аламли эди
Бахт тутганда ўзга қўллари!
Бир сизни деб ловуллаб ёнди
Гул ёшликнинг қанча йиллари.

Йўқ, эслагим келмас уларни,
Мен бир умр саробни суйдим...
Келади деб олтин йилларим,
Олтин умрим ўтказиб қўйдим!..

Ох, буларнинг бари эски гап,
Нима қилдим юракни тирнаб?
Фақат...

Бирпас... йиғлагим келди
Гўдак қучган аёлга қараб!

...Мен ҳаммадан бахтли бўлардим,
Бўлсам ҳамки энг гуноҳкор кас:
«Юрагимнинг остида кимдир
Худди сиздек олганда нафас!..»

15.07.06.

ИЛИНЖ

Қачондир

йўлингиз тушган сўқмоқда

Унут чашмалардай ўксик ётурман.

Илинжим:

интилиб-интилиб, балки

Ёдингизга кириб бораётирман...

Илҳақ

самолардан сўраманг ёмғир,

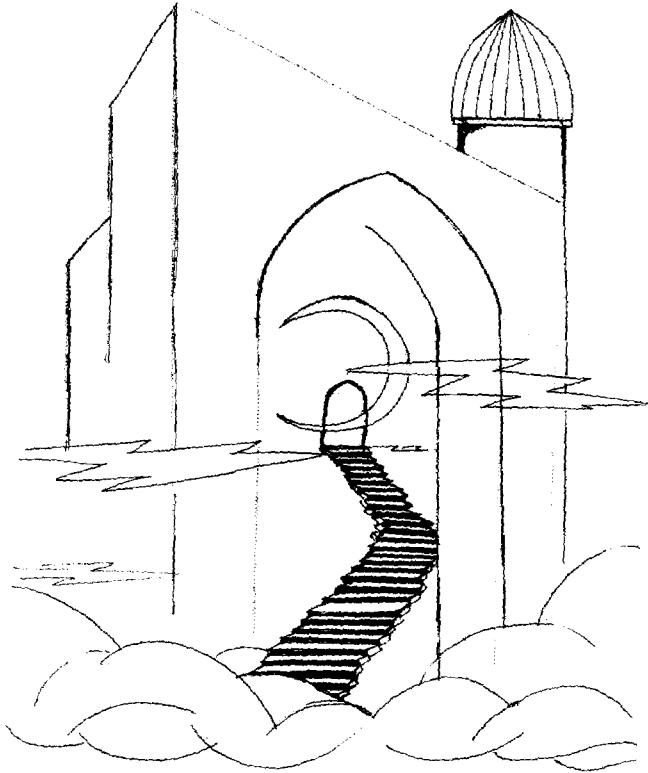
Қақроқ кўнглингизга ўқиб жаноза.

Биз томон боқарсиз

деб бир кун, ахир,

Минг йил юрагимни сақладим тоза!..

III ФАСЛ

ҚАШҚАДАРЁСАН

«Толемга битган Қашқадарёсан...»

Абдулла Орипов

...Бир чеккаси чўлдир ҳарсиллаб ётган,
Бир чеккаси қорлар тизгача ботган.
Бир чеккаси тоғлар кўкни кўтариб,
Булоқлари бориб тонгни уйғотган,
Бағрида жаннатлар битган саҳросан –
Қашқадарёсан...

Ҳисор тизмалари – Нуҳнинг кемаси,
Ўшал тўфонни ҳам тўсган, чамаси.
Бир улкан денгизнинг харсангларида
Улкан динозавр изи, панжаси...
Одам Ато кўрган кўҳна дунёсан –
Қашқадарёсан...

Билмайман, қайлардан бошланади ул,
Мозийлар оша сен босиб келган йўл.
Гоҳо Сўғдиёна, гоҳ Кушон бўлиб
Асрлар бағридан узатасан қўл,
Юлдузлар бағридан учган нидосан –
Қашқадарёсан...

Қирғин лашкарлари ўтса чопиниб,
Шаҳидларинг ётса тупроқ ёпиниб,
Куйган оташдонда қолган кулингга
Дунё тамаддуни келар топиниб,
Азал тупроғида бир ибтидосан –
Қашқадарёсан.

Тарих битигида мулки Насафдир,
Шаҳарлар ичра кўп олийнасабдир.
Неча Насафийлар нафаси ила
Нафис мажлисларин бунда ясабдир,
Илми ҳадисда ҳам асли доносан –
Қашқадарёсан.

Уни ром этганди зар ганжи, ери,
Бу қадим тилсимнинг на эди сири?
Жаҳонга шоҳ эди Искандар, аммо
Келиб Рухшонанинг бўлди асири.
Сен шундай гўзаллик ичра танҳосан –
Қашқадарёсан...

Самарқанд – заминнинг сайқали ва дур,
Бухоро – исломнинг қуввати ва нур.
Шариф номаларда шараф битмишлар:
Кеш илму адабнинг қуббаси эрур!
Хожагийлар сочиб турган зиёсан –
Қашқадарёсан.

Олов офатиға тўлганида ич,
Ғанимлар келганда кўтариб қилич
Бир қонли жангтоҳга айландинг, бироқ
Бермадинг Самарқанд, Бухорони ҳеч,
Дўста балогардон, ёвга балосан –
Қашқадарёсан.

Мўғуллар босқини ўтганда жондан
Озодлик шамшири тушди осмондан.
Нимани йўқотди Боязид, билмам,
Дунё дунё топди Соҳибқирондан,

Темурдан табаррук, қутлуғ туғросан –
Қашқадарёсан.

Не зулим шоҳлари келди-ю, кетди,
Не қаср-қальалар қулади, йитди.
Адолат қурган уй мангу йиқилмас,
Тақдир пешонангга шундай хат битди,
Карам битигида дорулбақосан –
Қашқадарёсан.

Бунда саодатдир, бунда ҳаловат,
Минорлар ўқийди жимгина оят.
Турар қулоҳ кийган валийлар мисол
Дорус-саодату Дорут-тиловат,
Шайх Шамсиддин қулол берган дуосан –
Қашқадарёсан.

Азизлар бош уриб ётган маконим,
Саййид Мир Ҳайдарим, Ҳазрат Султоним,
Сирот кўпригида лангардир Лангар,
Имганакий юрти Хўжа-илм-коним,
Тупроғинг билан ҳам танга давосан –
Қашқадарёсан.

Бир қутлуғ маскандир Ҳазрат Баширим,
Пирлар нафасидай ҳавоси ширин,
Улуғбек илмининг хазинасини
Шу тоғлар бағрида сақлар яширин,
Али Қушчи излаб келган самосан –
Қашқадарёсан.

Темур авлодидан чиқариб бир зот,
Ўзга элларни ҳам этсин деб обод,
Ҳинд сори саргардон этганда тақдир
Ортидан эргашиб кетган умрбод,
Бобурга суюнчиқ бўлган ошносан –
Қашқадарёсан.

Самарқанд азмида тик довон оша,
Навоий ишқ дардин этганда пеша,
Шаҳри Кешнинг мовий гумбазларидан
Рухлар оламини қилса томоша,
Бир коса сув тутган малаксиймосан –
Қашқадарёсан.

Нақлсан Фирдавсий достонида сен,
Бедил юрагининг осмонида сен,
Ишқ бўйин таратиб очилдинг гулдек
Ҳаттоки Машрабнинг остонида сен,
Деҳлавий соғинган олис рўёсан –
Қашқадарёсан.

Эртак деб ўйламанг Тоҳир-Зухрони,
Битта муҳаббатдан яралган жони,
Бориб гул қабрини зиёрат қилинг,
Ўлар ўзгартирар ёруғ дунёни,
Севги достонида Тоҳир – Зухросан –
Қашқадарёсан.

Бунда учрашади Офтоб ила Ой,
Дунё меҳварида энг гўзал чирой.
Осмонга очилган эшик эдими
Жаннат дарвозаси ёки Оқсарой?
Қувват устунисан, руҳга оросан –
Қашқадарёсан.

Дунёда беш сирли нуқта бор, бироқ
Китоб кенгликлари яна сирлироқ.
Осмон дарвозасин очиб юлдузлар
Келажак китобин ўқийди порлоқ,
Олий руҳлар юриб тушган ҳавосан –
Қашқадарёсан.

Тоғларинг бағрида тилсим гавҳаринг,
Шаҳарлар зийнати бўлмиш марваринг.
Сен рангин кошинлар меъмори тенгсиз,
Ҳатто Тожмаҳалдан келар хабаринг,

Пойтахтим ҳуснига берган оросан –
Қашқадарёсан.

Куйчинг бор – сўз айтса Ватан дардидан,
Шаҳидлар тирилиб келар қабридан,
Не ажаб, агар юз шоир яралса
Абдулла Орифнинг ҳар бир сатридан!
Навоий байтидек ўтли навосан –
Қашқадарёсан.

Ҳақ яқинроқ келса қулин қошига,
Яхши инсон битар элнинг бошига,
Эй ишнинг кўзини билган деҳқоним,
Дуо қил шу юртнинг тоғу тошига,
Нуринг борки, нурли йўлга пешвосан –
Қашқадарёсан.

Сенким, бир кафт тупроқ бобом хокидан,
Бир қатим шуъласан юрак чокидан,
Шу қадим заминни Қуёшга тутсам,
Ер деб тушиб келган фалак тоқидан,
Бир содда, бир танти, меҳридарёсан –
Қашқадарёсан.

Арслон босади арслон изини,
Бу эл ҳеч кимсага бермас измини,
Темур тупроғида тахтга минган зот
Қўлида бир буюк Карвон тизгини...
Юртнинг эгасини берган маъвосан –
Қашқадарёсан.

Сен ялпизгулимсан, болалик сирим,
Ҳали ёзилмаган энг гўзал шеърим,
Ағёр тузоқ қўйса, ҳаддини билмай,
Мени қўллаб тургин, эй она ерим,
Қайда бўлмай, сен ҳам битта Зебосан –
Қашқадарёсан...

25.05.06.

* * *

Гулчеҳрага

«Тушунмайсан одам тилини,
Фариштасан мисли маъбуда.
Севгинг сенинг шундайин софки,
Қилолмайсан бахтни ҳам удда!

Қўй, куюнма, дунё кўзи кўр,
Қайдан кўрсин сен кўрган тушни?
Билса эди қучоғидан ҳур
Учирмасди сендай оққушни!»

...У йиғлайди тунларни қучиб,
Бармоқлари бахт истар ҳолсиз.
Қиёматнинг қаҳридай қаттиқ –
.. Ишқи унинг Худодай ёлғиз!

Яратганга ўтли исён бор,
Буюк армон аччиқ ёшида.
Дунё қарздор,
Дунё гуноҳкор
Йиғлаётган Аёл қошида!..

02.01.07.

* * *

**«Қишнинг иссиқ кунлари»
Ҳикоясига...**

Тушунмадим
унинг тилини,
Бош силкиди ва деди: «Раҳмат».
Кетаётиб бир қайриларкан,
Ғамгин-ғамгин қаради фақат...
– Нима деди? –
Дедим тилмочга,
Жавобини кутмасдан кулдим.
Кенг шаҳарнинг кўчаларида
Эртаси кун... унутган бўлдим.
Дуч келгандай икки комета
Ё топгандай янги Ер шарин –
Ногоҳ мени кўриб қолди-ю,
Шивирлади тагин лаблари!..
Елка қисдим.
Жавобим қисқа.
Нигоҳида қандайдир туйғу.
Хат қистирди
қўлимга аста,
Ўз тилида шеър ёзганди У!
Совуқ эди.
Жуда музладим...
Бекатгача қўйди кузатиб.
Бармоқлари теккандай бўлди,
Тўзғин сочларимни тузатиб...
Бир боладай қарардим унга
Неларнидир сўйлаб турганда...

У кафтимга кафтини қўйди,
Куйиб кетдим чақмоқ ургандай!
Хаёлимда йўқ эди ҳеч ўй,
Хаёлимнинг ёнди йўллари...
Кетаётиб...
Ўт ташлаб кетди –
Олов эди унинг қўллари!..

07.07.06.

ЭШИК

Бир ҳафтаким
                                чиқмадим уйдан,
Менга таниш узлатнинг бўйи.
Ўзим билан ўзим яшадим
Мискин дилни овутган кўйи.

Йўқ эдим бу дунё ичинда,
.. Руҳим билан қайларни кездим?
Юрагимнинг бир чеккасида
Ҳали тирик эканим сездим.

Яна...
                                ошно тушларим қайтди,
Баланд учдим болалигимдай!
Тирикликнинг деворларини
Бузиб ўтиб,
                                англадим бирдай...

Қанотларим ўсганин кўрдим,
Тор уйимга олам бўлди жам.
Ўғлим кириб келган эшиқдан
Кириб келди фаришталар ҳам...

Чиқиб бордим ғайб дарахтидан
Мевасин еб,
билдим таъмини,
Борлиқ ичра биздан ҳам юксак
Олий руҳлар бор эканини!..

Ажратолмай асл ҳаётни
Сарсон бўлди бечора юрак.
Сирли тўйнуқ бўлиб туюлди
Осмон ўзра ой солган йўлак.

Мен бир йўлни қидирдим узоқ,
Юлдузлар жим куйдирди кўзим.
Етиб келдим
Ва кўрдим ногоҳ—
ЭШИК эдим Ўзимга ЎЗИМ!

01.11.06.

ИЗТИРОБ

Нима бўпти,
эсламасангиз?

Нима бўпти,
қараб қўймасам?

Дилингизда тошармиди ҳис,
Сиз деб куйсам
ёки қўймасам?

.. Менга лаънат бўлган бу ишқдан
Ёниб кетса ҳаётим беиз,
Бутун умр севиб ўтсам-у,
Бир лаҳза ҳам
севолмасангиз...

Нима бўпти,
мен сизнинг эмас,
Севгингизнинг бўлсам тутқуни?

Севиб ўтсам,
Севиб ўпсам маст
Хаёлимда сақлаб мен уни?
Киприкларим юрсам,
У ҳозир

Ҳузуримда бўлади пайдо:
Мана, титроқ қўлларим сузар
Унинг тошқин сочлари аро!
Мен севган У – жудаям ёруғ!
Мен севган У – мағрур ва ҳалол!
Суюнаман елкаларига
Тонгни қучган атиргул мисол!
У – менинг мард,
тенгсиз Қиролим,

Мен у билан Хур маликаман,
Бахт яратиб ҳар нафасидан,
Осмонларга юлдуз экаман!
...Юрагимни енгаман деманг,
Юрагимда гарчанд фақат Сиз!
Билсангиз...

Мен жуда бахтлиман!

Нима бўпти...
Билолмасангиз!
Кўнглингизни бўлаклаб беринг,
Қушчаларга едиринг, майли.
Сиз севгимга қилмангиз шафқат,
Бахтсиз ўтган бахти туфайли!
Қўл силтаманг...

кулманг...

ачинманг...

Ачинаман мен сизга кўпроқ,
Севилган-у буюк ишқ билан,
Севилганин билмаган бироқ!..

04.07.06.

НЕГА?

Сой бүйида телба толларнинг
Шовуллаши ўхшайди «дод»га.
Мен-ку, сени унутган эдим,
Хотиралар солади ёдга.

Мана, ўша балқиган ҳилол
Ва ёввойи боғлар сўқмоғи.
Не учундир келади малол
Синчков боққан тошлар нигоҳи...

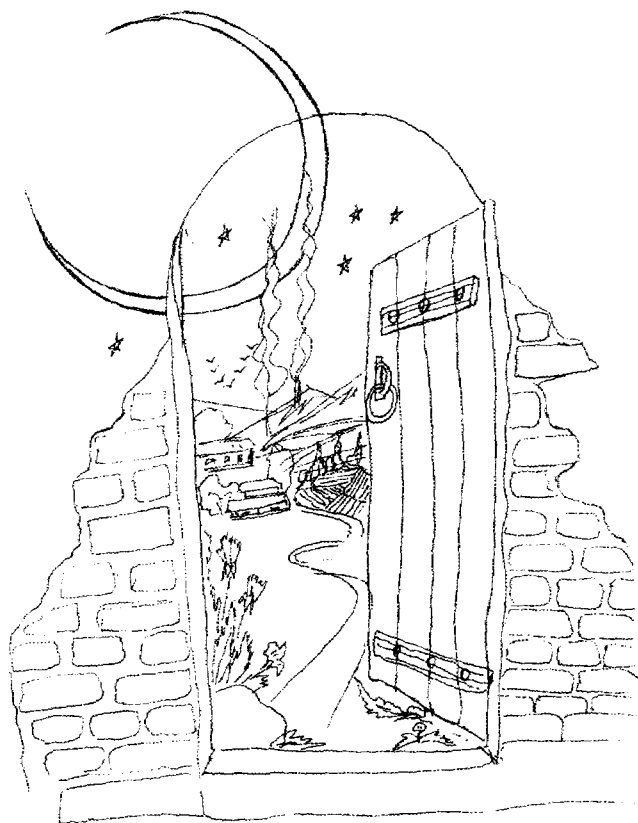
Нима эди мени қийнаган?
Нима эди, билмайман ҳануз.
Биз асраган гуллар устидан
Лоқайдгина ўтиб борар Куз...

Йўқотганим излайман, бироқ
Тополмайман юрагимга мос.
Ҳамма нарса ўша, эҳтимол,
Бегонаман мен бунда, холос...

Нега келдим бу йўлларга мен,
Ахир, дилда на ҳис, на ҳавас.
Нечун мангу ИШҚ ЭҲТИЁЖИ,
Нечун севги абадий эмас?..

08.01.07.

IV ФАСЛ

ЯШИРИН ДАРД...

Менга тошлар отиб, асрадинг кимни?
Ким учун бу қадар ғазаб ва итоб?
Наҳотки севгисиз диллар олдида
Тоза севгим учун берурман жавоб?

Бир ўтдай куйдириб ўтдинг шиддаткор,
Бир кескир қиличдай санчилдинг ноҳос.
Наҳот кўнглим учун адоват даркор?
Наҳот севгим учун олурсан қасос?

Кўзингда томчидай яшаган бўлсам,
Бир умр тўкилиб сўрайман узр.
Адашиб бир назар ташлаган бўлсам,
Қароғимни юлиб тилайман ҳузур.

Фақат, айт, кимларга бўлади қурбон
Менинг бор дунёمنى ловуллаатган Ҳис?
Ким эди?

Мен уни оғритдим ёмон,
Ким эди
Сен учун шу қадар азиз?..

30.10.06.

ЕР ДАРАХТИ

Нур йўлида мен излаган бахт,
Ҳеч ким билмас, ҳаётим КЎҚда!
Мен – чақмоқлар урган бир дарахт,
Тик ўсаман қоронғуликда!

Умрингизга қилмайман тама
Ва кирмайман кўнглингиз босиб.
Менинг севгим – энг ёруғ таъна,
..Менинг кўнглим Ишққа муносиб...

Довулларда силкинса умрим,
Йиллар ўтса бир-бир пичоқлаб.
Мен заминга кучим бераман,
Мен заминни маҳкам қучоқлаб!

Қўлларимни тираб осмонга
Ўғирлайман тоғлар ҳушини
Ва тинглайман
кўксимга ботган
Болталарнинг зил товушини...

Ёғдуларнинг сирли жаранги
Баргларимдан ўтсалар сузиб,
Кўзёшимнинг меваларини
Юлдузларга бераман узиб...

Ҳаётимдан нур йўлин тўсган –
Банди бўлсам банди йўқларга:
Шохларимга тўр солиб ўсган
Ҳар хил номсиз чирмовуқларга...

Мен барибир ўсаман адл
Шамолларда силкиниб, яшнаб.
Шовуллайман тунлари кўкда
Учаётган Оққушга ўхшаб...

Мен – шу юртга тўкилган бир бахт,
Майли, изланг, илдизим Кўкда.
Мен – чақмоқлар урган бир дарахт,
Тик ўсаман қоронғуликда!..

08.07.06.

* * *

Сизни севар эдим... бахтиёр ва пок,
Сизни севар эдим куйгун ва далли.
Гоҳида умидсиз,
гоҳида ғамнок,
Бундай севмагандим ҳеч кимни ҳали...

Умрим боғларидан кетганди кўклам,
Сархуш ҳисларимни елларга ташлаб.
Сиз кириб келдингиз
бир муқаддас дам
Руҳимда илоҳий ёнғинлар бошлаб!

Мени чорлар эди
олис ва узоқ,
Олис кечаларда исмингиз ёди.
Бағримга соларди сирли бир титроқ
Аччиқ муҳаббатнинг бол каби тоти...

Тоатнинг минг йиллик китоби куйди,
Руҳимда уйғонди қадим эҳтирос.
Мангу тақиқланган ибодатгоҳдай
Кўксимда янгради сиз берган овоз...

Тилсимланган ҳурдай
тирилдим қайта,
Кўчди бахт қулфининг занги, доғлари.
Занг урди исмингиз айта ва айта
Юрагимнинг олтин қўнғироқлари...

ОДАМТОШЛАР

Бу ер уммон бўлган бир вақтлар...
Кейин кўтарилган
  улкан тошлари,
кейин сув қуриган
  ва чўккан...
  Тоғлар –
Ернинг қотиб қолган метин ёшлари.
Энди коинотнинг
  кўм-кўк денгизи
Ўйли жилвасига бўлганича фарқ
Шундоқ юлдузларнинг кўзи ўнгида
Очилиб ётибди
  милён йиллик Вақт!..
Сочилик ётибди ошкор ва пинҳон
излар...

  Тарих ўзи буюк хаттотдир.
Тошлар асли тошмас,
  уммон тубида
Балки яшаб ўтган Одамизоддир?
Балки улкан тошлар –
  улкан одамлар,
Қотган юрагига кўмиб сирини,
Эврилик келса ҳам
  қанча одамлар,
Ҳеч кимга бермаган Она ерини.

Ё кўрган
  минг марта каттакон Ойни,
Ёки...
  учиб олис сайёралардан,

балки олиб келган энг гўзал жойни
Ҳали биз билмаган тайёраларда.

Улар кўрган

қандай мўъжизаларни,
Сўзсиз нималарга қилар ишорат?
Суяниб бир-бирин елкаларига
Ёки...

кутаётир сирли башорат.

Йўқ, улар сувсаган...

ташна қалбига,
Мусаффо руҳига етмаган ҳаво!
Улар учиб кетган
вужудин ташлаб,

Чунки...

торлик қилган кўксига маъво!

Йўқ,
улар кўмилган ўз вужудига,

Бу тошлар –

Мангулик қабртошлари.

Шу сабаб йиғлашар ичи-ичидан,

Булоқлар –

тоғларнинг аччиқ ёшлари...

Бу тошлар –

улуғвор бу харсангтошлар

майда одамларнинг устидан кулиб,

Олис юлдузларга кўзин тикканча

Тизилиб туришар жангчилар бўлиб.

...Тўхтаб қолган каби бу ерларда Вақт,
Имиллаб ўтади...

ҳаттоки Қуёш.

Метин танасини тилиб кетади,

Чақмоқлар,

ёмғирлар,

бўрон – сангтарош.

Пайқамай ўтасиз гоҳо ёнидан,
Сезмайсиз, юраклар бўлса-да қодир.

Ким у кетаётган?

Бизми ё улар?

Дунё сарҳадидан ким ўтаётир?

Уларни тош деманг,

улар ҳам одам,

Ичига яширган ингроқларини.

Қўлингизни аста қўйинг қўлига,

Тинглайсиз залворли титроқларини...

У шундай,

балки ишқ,

балки ғам билан

Битта бахт қолдириб Одамиятга,

Олис Коинотнинг

олис йўлидан

ўлар кетиб борар АБАДИЯТга!

03.05.08.

* * *

– Нега келдинг?
Сўрамайман, йўқ...
Мен жимгина юракка боқдим.
Бир ғам ўтди руҳим оралаб,
Севгинг яна қонимда оқди...
Мен дард билан юзимга босдим
Газетанинг сўнгги юзини.
У кечикиб келганди... бироқ...
Шукур, айтди кўнглинг сўзини...
У, эҳтимол, менга эмасди...
Барибир!.. Мен кўнглингни кўрдим.
Ва ниҳоят... Сўнгги нафасда
Ўлим тифин ўзимга урдим!
«Кетавер... Сен гуноҳқормасан!»
Сени севиб ўзим гуноҳқор.
Иккимизни сўзсиз боғлаган
Биздан кучли яна недир бор!
Кутганинг шу «сўз» эмасмиди?
Яна янглиш англадим, чоғи.
Соғинчмиди ёки арэмиди
кўзингдаги ҳасратинг доғи?
Сўрамадим. Сўролмадим, йўқ,
юрагимга жимгина боқдим.
Бир ғам ўтди руҳим оралаб,
Севгим яна қонимда оқди...

07.07.06.

* * *

Уни хафа қилдим, бора олмайман,
Наздимда у қаҳри қаттиқ, бардошли.
Ҳеч кимдан сўрамас, ҳеч кимса кўрмас,
Биламан, йўл пойлар кўзлари ёшли...
Мен ҳам кўрсатмадим, ичимга ютдим
Юрагимга оққан кўксим қонини.
Ҳеч кимса, ҳеч кимса била олмади
Аммо унинг каби жисмим жонини!
Сочлари оқарди йўлимга қараб,
Бир бориб бахтим деб қутлай олмайман.
Мен унинг қаддини синдирдим, ё Раб,
Энди умрим бўйи бутлай олмайман!
Кўр қилдим игналар санчиб кўзига,
Бир игна кўзича қилмайин тортиқ.
Аммо ҳеч ким билмас, билмас ўзи ҳам,
Мен яхши кўраман ҳаммадан ортиқ!
Менинг аччиқ умрим – заҳарли тупроқ,
Азобин кўнглимдан бўлак ким билар?
Ҳеч кимса билмайди ўзгандан кўпроқ,
Мен уни ўзимдан асрагим келар.
Дунё селларига боролмасдим тик,
Қалбимга бермаса эди ҳур қонни!
Ахир, у дўзахнинг оғзини ёпиб,
Кўтариб турибди тўққиз осмонни.
Пайғамбар эмас ё авлиё эмас,
Аммо мен учун у энг буюк одам.
Ориятдай улуг, меҳрдай баланд –
Ҳазрати Отам у, Ҳазрати Отам!

04.03.11.

ҚОРА ТУЛПОР

Кўзларининг оловларида
Қора зулмат чўмилиб ётар.
Ёлларининг яловларида
Уйғонади буюк тонготар.
Қора қуюн ўрлар ичида,
Кўкка қараб ўсар қаноти.
Ўтганида тоғлар учидан
Юлдузларни тўсар қаноти.
Ҳеч ким билмас,
Билмас ўзи ҳам
Юрагида қандай шиддат бор.
Кўк ва замин муҳаббатидан
Туғилганин буюк бир тулпор.
Ким жиловлай олади уни?
Борми бир қўл,
Борми бир одам –
Келганида жасорат куни
Бўронларни уйғотадиған?
Тун – бу ғафлат,
Тун мўъжизакор,
Сирларини очганда тўлиб
Кўкка қанот ёяди тулпор
Суронларнинг ҳайрати бўлиб...
Бироқ унинг келганин билмай,
Дунёлардан олмай хавотир,
Ёсуманнинг қора қўйнида
Ухлаб ётар сўнгги Баҳодир...

04.04.08.

* * *

Гўзал ҳисларимиз этдилар барбод
Ағёрнинг озори, дўст ағёрлиги...
Аммо мен учун бахт,
Мен учун ҳаёт
Бу дунёда сенинг севгинг борлиги...
Телефон қизғонар овозингни ҳам,
Кўзинга етмайман, дил ночорлиги.
Сўнгсиз изтиробдир,
Сўнгсиз азоб-ғам
Бу дунёда сенинг севгинг борлиги...
Исмингни ўпаман... Кимга ғалати
Бахтсиз тунларимнинг бахтиёрлиги.
Худонинг кўнглимга берган неъмат –
Бу дунёда сенинг севгинг борлиги...
Балким унутгансан?.. Балким барибир
Кўйингда паришон умрим хорлиги.
Эҳтимол, билмассан?..
Рухимдаги нур –
Бу дунёда сенинг севгинг борлиги...
Балким кимларгадир келади малол
Ғариб икки дилнинг интизорлиги...
...Аммо мен учун туш,
Мен учун ҳаёл
Бу дунёда сенинг севгинг борлиги...

29.10.06.

* * *

Гуноҳларим балки кўпайди
Ё кўпайди юрагимда доғ.
Рухим парвоз истаб қийнайди,
Мени қўймас самовий даргоҳ.
Балки жисмим заминга кўнмас
Яшамоққа кўрларга ўхшаб?
Дўзахий ўт исканжасида
Ўтаяпман шу сабаб қақшаб.
Ўлмаганман балки ҳали ҳам,
Кутаяпти Илоҳий Рухлар.
Балки ҳануз улкан Қушдирман,
Тош отади қаноти йўқлар...
Сиз билан ҳеч ишим йўқ, бироқ
Баланд кўргим келар мен Уни.
Ўз-ўзимга урганча пичоқ,
Кутаяпман бир ёруғ кунни!
Сени жуда қаттиқ соғиндим,
Юрагимга яқинроқ кел, Бахт!
Ўтинаман, бунчалик шошма,
У келгунча
тўхтаб тургин, Вақт!..

07.07.06.

МУНОФИҚ

Туради филмон ё фариштасимон
Боғлаб қўйилгандай нафсининг ити.
Сени дўзахий деб қилади эълон
Қўлида тургандай жаннат калити.
Худонинг номидан ўқийди ҳукм
Ваколат олгандай Ҳақ даргоҳидан.
Не-не авлиёни ўтга отиб, сўнг
Ўзи чиқиб келар ажал чоҳидан.
Билиб турар нима қилганингни жим,
Қилмаганингни ҳам билади ҳатто.
Енг ичида ёзиб шайтон даъватин,
Сени қилиб қўяр муаллиф, хаттот.
Сўқилиб киради умрингга секин,
Кўрган тушингни ҳам этади таҳрир,
Гўё сени ерга қилган-у қувғин,
Ўсий дафтарига битгандай тақдир!
Ортингдан пичоғин уради, бироқ
Ўлдириб, қабрингга кейин тўкар ёш.
«Ҳақ» бўлиб халқни-да қилади сўроқ,
Гўёки Қодирий, Чўлпонга йўлдош...
Шунчалик силлиқки, тутиб бўлмайди,
Айблаб бўлмайди – у шундайин ХОС.
У хато қилмайди, чунки йўл топар
Ҳақнинг китобидан ўз нафсига мос!
Унинг кимлигини билмайсан, лекин
У сени билади кўзингга қараб.
Бироқ у бўлмаса бунчалар яқин,
Сени танимасдим, севмасдим, ё РАБ!

09.07.07.

* * *

Тўкилиб қарайсан...
Нигоҳингда мунг,
Юрагимга ботиб бормоқда, ҳайҳот.
Севгим,
Кўзингдаги шафқат не учун?
Бахтсиз бир аёлга
Ўхшайман наҳот?
Менга бундай боқма,
Менга кулиб боқ,
Руҳимга тўкмагил надомат ва ғам...
Ахир, менда не айб,
менда не гуноҳ,
Бир ёруғ Кўнгилдан яралган бўлсам,
Сенга,
Фақат сенга берилган бўлсам?
Сенинг севгинг – менга жаннатий инъом,
Ҳатто азобинг ҳам умримга гулбайт.
Шу ёруғ ишқ билан
Мукаррам, шодком,
Бахтсиз бир аёлга ўхшайманми, айт!

30.10.06.

ШОҲИ ЗИНДА ЗИНАЛАРИДА...

Шоҳи Зинда зиналаридан
Балки сиз ҳам ўтгансиз, Бибим.
Сукутнинг тор ҳужраларида
Мен сизни бир кўрмоқчи эдим...
Шоҳи Зинда зиналарига
Кўчиб тушар кўҳна сувоғи
Ва шу жойдан боқадим синчков
Мангу Рухнинг тирик нигоҳи!..
Бибим, ахир, ҳамиша оғир
Маликалик бахти, қисмати.
Паришон бу орзулар каби
Сочилади каптарлар пати...
Даҳмалардан таралади нур,
Хаёлларга кетаман тегиб.
Шоҳи Зинда зиналаридан
Сиз келасиз бошингиз эгиб...
Осмон тутган Ой косасидан
Симираман аламли заҳар.
Бир изтироб қиличи етар
Юрагимнинг тубига қадар!
«Бибим, Сизнинг кўзларингизга
Қаролмайман, недир сабаби?
Гуноҳкорман, сизни заҳарлаб
Бахтли бўлган Шоди Мулк каби!»

Кетаяписиз...

Улуғвор, бесас,
Менинг эса вужудим оғир.
Мен биламан, сизга оғумас,
Ор азоби бўлгандир оғир!

Этагини судраб ўтар тун,
Ой ўтади устимдан кулиб.
Кириб келар кўнглимга бир ун
Шоҳи Зинда овози бўлиб:
«Заминдан то Самога қадар
Омон асра омонат дилни!»
Шоҳи Зинда зиналаридан
Босиб ўтдим энг олис йўлни.
«Билки, Дунё – кўринмас қафас!»
Шивирлади пойимда тупроқ.
Бунда оғу ютганлар эмас,
Бунда оғу тутганлар кўпроқ!..

09.11.07.

ЗАНГОР ПЛАНЕТА

Шовуллаб
Бошимдан ўтади Ойлар,
Қуёшлар сўнади олис-олисда.
Дунёнинг
Энг ўткир телескоплари
Илғар бир юлдузни зангори тусда.

Олис-олисларда
Тўқнашиб кетар
Улкан метеорит қоятошлари.
Шу зангор юлдузни
Англамоқ бўлиб
Учар юзлаб сунъий ер йўлдошлари.

Улар бонг уришар
топилди дея
Янги бир Ер шари
Ё Одам, Ҳаво
бадарға бўлмасдан зулмат тубига
Яшаб ўтган ўша
жаннатий маъво.

У шундай –
Бир лаҳза пайдо бўлар ва
У шундай –
Лаҳзада бўлади ғойиб...
Бир лаҳза «ялт» этар Осмон кўзида

Дунёда неки бор, сирли, ғаройиб.
Осмон бир лаҳзаси
  минг йилларга тенг,
Ҳозир ўртамизда масофалар бор.
Балки сен...
  дунёга келган маҳалинг
мен кетган бўламан бундан умидвор...

Балки учрашамиз ерда ё кўкда,
Балки ечилади бир кун асотир.
Аммо юрагимда –
  Зангор кенгликда
Ҳозир мўъжизалар бўлмоқда содир.

Ҳозир бўлинаман
  Минг бир бўлакка,
Жисмим зарралардай сочилар тайин.

Бу хабар сарғайган саҳифаларда
Сенга етиб борар
  Минг йилдан кейин...
Ёлғизим, ишқ умри ҳасратларга тенг,
Ишқ – бу сир,
  Йўқ унинг бахт формуласи.

Ишқ – бу
  минг йил олдин
  сўнган юлдузнинг
Сенга етиб келган олис шуъласи...
Куюнма,
Қани деб
  чекмагил қайғу,
Вақт менинг йўлимни бахтларга бурган.
Ахир, етиб келдим!
Ахир, менман бу –
Титроқ ёшларингда йилтираб турган!..

09.05.08.

* * *

Юрагимда ишқ қўнғироғи,
Дунёларни оралаб ўтдим.
Ўтгансан бу хор йўллардан деб
Изларингни қоралаб ўтдим.
Ўтгансан бу хор йўллардан деб...
Ўзинг қилдинг бу каби ночор,
Ўзинг қилдинг бу каби маҳрум.
Сенда эди, ахир, ихтиёр,
Сенга эди юрагим маҳкум...
Ўзинг қилдинг бу каби ночор.
Қайга элтар бу муқаддас йўл?
Қайда битар бу мангулик ғам?
Нима қилай, мен сени излаб
Иблисларга дуч келган бўлсам?
.. Қайда битар бу мангулик ғам?
Дардгоҳингда мен ҳам бандаман,
Бир банданга бандиман, Оллоҳ!
Ёндиргувчи агар сен бўлсанг,
Ёнаётган менда не гуноҳ?
Дардгоҳингда мен ҳам бандаман...
Мендан тавба кутасан, тавба!
Ишқ ҳукмини билсанг-да, Эгам,
Изтироблар ёнган дил билан
Мен севаман дўзахингда ҳам!
Мен севаман... севгингни, Эгам!

08.07.07.

ДЕРАЗАНИ ЧЕРТИБ ...

Деразани чертиб ёмғирлар ўтди
Кечагина бизлар қолдирган издан.
Паришон боғларни туманлар ютди,
Севгилим, не кечди хаёлингиздан?

Ташлаб кетганида маънос турналар
Ичида йиғларкан ҳатто тоғлар ҳам.
Севгилим, нечундир бағрим тирналар,
Кўзингиз ногаҳон тортмадимми нам?

Дарахт шохларига қўнади бир қуш,
Ёмғирлар тагида ивиб, жунжиккан.
Балки у мендирман, кўраётиб туш
Яна олислардан сизга кўз тиккан.

Бир гўзал ишқ эди бизнинг севгимиз,
Ёруғ лаҳзаларнинг овози тинди.
Қўшилиб келганда хазонлар сели,
Севгилим, ким билан йиғлайсиз энди?

Мен-ку, ўлиб бўлдим,
шудир ишқ расми,
Аmmo сиз ғамларга чидайсиз қандоқ?
Севгилим, севгилим, оғир эмасми
Бир гўзал севгини топиб, йўқотмоқ?

...Севгилим, ким билан йиғлайсиз энди?..

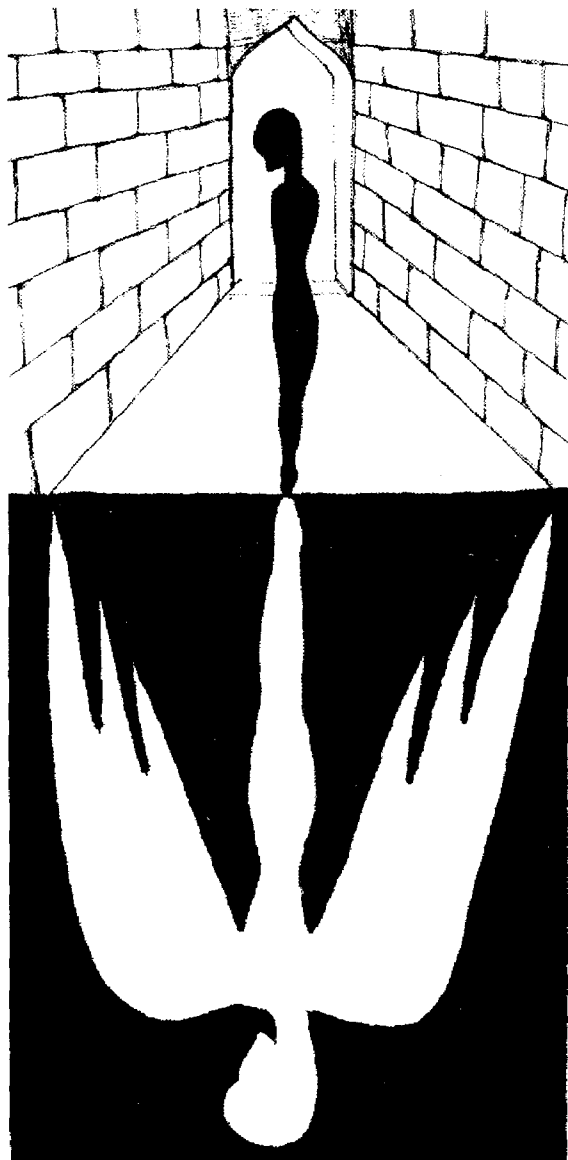
19.02.06.

* * *

Ишонаман, қайдадир борсан,
Кунлар ўтар қора дард бўлиб.
Бахтнинг ойдин кечаларида
Учрашамиз муҳаббат бўлиб.
Шу кунгача юрак-бағрим хун,
Сени кутиб яшадим, ишон.
Сен келасан бир кун мен учун,
Фақат менга аталган инсон!
Фақат бизга аталган кунлар,
Бизга бўлган кечалар танҳо...
Бизнинг севги, бизнинг умр, бахт,
Бизникига айланган дунё!
Ишонаман, келасан аниқ,
Эшитяпман қадам сасларинг!
Жуда яқин, жудаям яқин
Муҳаббатинг, ўт нафасларинг!..
Деразадан тушади шамол
Юлқилаган шамол барглари.
Қайда қолдинг, эй олис хаёл?
Кўз юммадим сени ахтариб...
Ишонаман, қайдадир борсан,
Кунлар ўтар қора дард бўлиб.
Бахтнинг ойдин кечаларида
Учрашамиз муҳаббат бўлиб!..

06.01.06.

У ФАСЛ

САРГАШТА РУҲЛАР...

(руҳий-драматик достон)

* * *

Улуғ
Абадият остонасида
Бир томчи ёш ила яралган улар...
У Момо Ҳаввонинг кўз ёши эди,
Қайтиш эди – энг буюк Ҳаққа
Дунёда энг офир қайғулар!..

Муназзаҳ жисмида гуноҳ донаси
Кўкда бўлар экан ишққа ҳомила,
Малакут қавмида яратди Робби
Икки ошиқ Рухни бир севги ила!

* * *

Одам босиб ўтди дўзах йўлини,
Маҳрумият чегарасида
Етиб келди бир сирга бироқ...

Жаннатийлар севгиси ила
Бахтдир севмоқ Роббини, аммо
Асл Ишқдир дўзах ўтида
Ёнаётиб «Севаман!» демоқ!..

Тош устида чўкка тушди-ю,
Саждага бош қўйиб йиғлади Одам.
Бир нурли руҳни у тилади кўқдан,
Бу гуноҳ юкидан бўлмақ-чун халос...

...Жудолиф дайрида куярди Ҳавво
самолардан кутиб севги ёғдусин,
Тазарру чоҳида бир бандаи хос...

Тошларга бостириб пок вужудини
Бир тиниқ чашмадек йиғлади минг йил...
Минг йил...

Маҳрумият қопқаларидан
Қоп-қора ёмғирлар ёғди муттасил...

* * *

Дунёдан дунёга ошиқлар келди,
Ёлғиздан ёлғизга, ёлғиздан-ёлғиз.
Ишқ кутиб саҳролар минг бор эврилди,
Тангри назаридан тегмади бир из.

Малакут дайрида кутар икки Рух
вужуд диёрига келмоқни интиқ.
Осмон туйнугидан қарайди тун-кун,
Лек жисм қўрғонин девори йиқиқ...

...буюк имконият асли таваллуд,
Танда яшаб ўтса руҳнинг парвози!
Томирингда селдек оққан қонингда
Улуғвор янграса Тангри овози!

Кўзингни юмсанг-у, елдирим учган
Рухлар кўчкинига қўшилиб, оқиб,
Дунёни мукамал кўрмоқ истасанг,
Дунёга бир лаҳза ҳайрат-ла боқиб!..

...Хотира лавҳида қолган севгининг
Сўнмас қўшиқларин тингласанг бирпас
Ва малак дайрида сени чорлаган
Ўша ишқ руҳига бўлсанг ҳамнафас!

* * *

Рух надир?

У қушдир, илоҳий бир қуш
иккита юракка бирдан ин қурган.
Гоҳ икки ўт ичра кезинган сархуш,
Гоҳ ёлғиз бир дилда чирқиллаб турган.

Ишқ надир?

Жаҳаннам оловин ичиб,
Малак кўзларидан томган томчи нур.
Ишқ бу икки дунё баҳридан кечиб,
Тангри ҳузурида йиғлаётган Ҳур!..

Рух надир?

У ҳафиф қафас ичинда
бир тушдир – Тангрининг яширган сири...
Рухдир бу
Илоҳий нафас очунда
Тангрига қайтгувчи Ишқнинг асири...

* * *

...Тупроққа вужудин экади Одам,
Самога тикилар икки тийра кўз.
Шамолда чайқалиб, тебранар Ҳавво,
борлиқдан йўқликка Сўз кутади, Сўз!..

...Улуғ Абдиат остонасида

Содир бўлар экан буюк Таважжух!

Бир Ишқ риштаси-ла

бир-бирин билмай

Дунёга келади икки Ошиқ руҳ!..

* * *

...Очунда тўрт юз йил йиғлади Одам,
Ашки уммон бўлди – энг ширин кўзёш.
Мурда тириларди ичганда бир дам,
Тирик йиғлар эди тошга қўйиб бош...

...Ҳавво етиб келди... Битди қайғунинг
Афсус-надоматга туташган йўли.
Висол риштасини узганди унинг
тақиқ мевасига чўзилган қўли!..
Тақдир эшигида топишди улар...

* * *

...Тақдир эшигида бугун иккимиз.
Умр ўтиб бўлган, юз йил ортидан
Энди югурсак ҳам, тополмаймиз из!

Адашиб келади дунёга севги,
Қисмат адаштириб, ахир, олар ўч!
Наҳот руҳимизни танимоқ учун
Дунё юз йилдан сўнг қилди бизни дуч?

...Тақиқ мевасида менинг ҳам қўлим,
Пойимда Иблислар пойлаб турар пайт.
Бу менман

Сени деб дунёга келган,
Бу менман,
Севгилим, танидингми, айт!

* * *

Афсуски,
мавжудмиз ҳукми очунда,
Уримиз бир фоний вужуд ичинда,
Бесамар кунларни кўнгилга кўмиб
Кибр қўрғонини тиклаймиз баланд.

Ҳали очилмаган капалакгуллар –
Капалак орзулар кўзини юмиб
тан издиҳомида бўлажакмиз банд!
(Бизни тополмайди Саргашта Рухлар!)

* * *

Ҳаётнинг лаблари қолган дарахтда
муҳаббат мевасин яширар япроқ.
Маъсум бир бўсанинг ойдин таъмидан
томирларга кўчар сархуш бир титроқ...

Дунё хилхонаси кетар ёришиб!
(Бизни қайдан излайди Улар?)

Тириклик кўнмайди ҳеч қачон бандга,
Қандай тоқат қилар мазлум жисмимиз,
Самолар тоқида аланга бўлиб
ёниб ўтганида бизнинг Исмимиз?

Нега бузиб чиқмас бандини юрак
Фалакка учганда умримиз «Оҳ»и,
Дунёлар кутганда биздан бир дарак,
Кўқдан келганида Амри Илоҳий?
(...Нега учрашмаймиз заминда бизлар?)

* * *

...Нега чирқирайди саргардон Рухлар –
Эгасиз, чорасиз,

бемакон руҳлар...

Сокин учрашганда соялар каби
Бахтиёр антикиб куйлайди улар
Муҳаббатнинг масъуд хонишларини,
Юлдузлар кўзёши,
майса титроғи,
Ойнинг милён йиллик ёнишларини!
Булардан бехабар

Олис-олида

Зоҳир ҳашамига ўранган гүмроҳ
Икки хор вужуднинг осийлигин ҳам!

..

* * *

Дунё чизигидан ўтади Кунлар,
Кўнгил ўтар дунё чегарасидан,
Севги қаршисида тўхтаб қолар Вақт.

Дунё эшигини очар жаҳаннам,
(Дунё сарҳадида

Ошуфта Рухлар...)

Ё улар мангуга бўларлар бирга,
Ё қайтарлар суврат зиндонларига!
Ва ёки тупроққа

Сингган томчидек,

Ва ёки

шамолнинг уйқуси каби,

Ва ёки

ғунчанинг маъсум тушидай...

икки ҳарир ёғду,

икки ҳовуч сув,

Икки тола нурдай қўшилар улар.

Кўтарилар замин хилқати,

Арш улар пойига энтикиб келар,
Очилади Кўкнинг қопқаси.
Юрак суюкларнинг қафасин ёриб,
Қизилгулдай очилган маҳал
Ёғилади Илоҳнинг нури,
Дунё бўлар
    Қайта мукамал!..
Бирлашади ер билан осмон,
Қўшилади сув билан ҳаво,
Тенглашади Азал ва абад!..

* * *

(Нега ўхшамаймиз ўз Рухимизга?)
Нега бу Рухлардан жудомиз минбаъд?
Нега озод Рухлар,
    Озода руҳлар
Фақат тушимиздан ўтишар учиб,
Мангулик умрини
    Лаҳзада яшаб
Бизнинг айро-айро вужудимизга
Изтироб ва Ишқнинг оловин ташлаб?..

* * *

Оҳ...
    Рух ларзалари,
    Рух ларзалари!..
Оламни чил-парчин этган ларзалар,
Қайноқ нафасларнинг алангасида
Самога қўшилиб кетган лаҳзалар!
Арш ва Арзнинг олтин кунгурасида
икки қуш сайрайди – бизнинг Рухларми?
У бизнинг Рухларми, пок ва расида,
Соядек судралган жисмин йўқларми?..
(Нега етолмаймиз бу Рухларга биз?)

* * *

Ёлғиз Ишқ –
Тоза Рух –
танланган Севги,
Малаклар, фалаклар тиланган Севги,
Яратган яширган бир сирли очун
Тушиб келар гофил бир вужуд учун!
Тушиб келар Кўкни нурга тўлдириб,
Шундай бошланади олий муқаддам.
Лек... Дўзах қопқасин очик қолдириб,
Жаҳаннам тубига қайтади Одам!

* * *

Эй Рух,
Муқаддас Рух,
одамни кечир.
Шафқат қил,
қизғонма ундан сўзингни.
Ташриф қил,
адашган дунёни қутқар,
Лек қутқар аввалроқ ундан ўзингни!
(Дунё сарҳадида адашар
Рухлар,
адашар Севгининг мукаррам йўли...)
Улуғ Абадият остонасида
Тақдир эшигидан ўзилар қўли!
Ўзилар илоҳий ришта,
ёпилар
Кўрлик пардалари яна...
...Эй Одам!
Сенда бор ихтиёр,
Сенда бор имкон.
Ирод қаршисида қолма журъатсиз.
Яна бир жасорат,
яна бир қадам...
«Оч, уни!» –
Таваккал бўлса ҳам офир.

«Оч, уни!» –
Дилингда потраб кетсин
РУҲ!

Ишқ
бу Худобинлик,
худбинлик эмас,
Сени кутаётир буюк Таважух!
...Берилганда
танлаш имкони ҳар гал
Адашар, Одамзод
                  нотавон ва гўл.
Маъшум бир шубҳанинг
                  исноди билан
Жисмидан айрилиб боради буткул!..
Ҳар гал асл ишқнинг ҳаёти қисқа,
Умиддай узун-у,
                  кўзёшдай улуг..
Ва ҳар гал...
Худонинг қошидан келиб,
Дунё эшигидан
                  қайтиб кетар РУҲ!

* * *

...Беруҳ жисмларимиз –
                  Бор-йўғи суврат.
Шарпалар ичида мавжудмиз фақат.
На руҳимиз бизнинг зиндонга сифар,
На биз руҳимизга муносиб хилқат.
Узоқмиз, узоқмиз севгидан, ё Раб,
Узоқмиз, узоқмиз бир-биримиздан...
Ҳаёт шаклидаги
                  ҳар бир мўъжиза
Мафтун этар ўзига, чунки
Гўзалликда Илоҳ руҳи бор...
Инсон ўз қисматин
                  яшаши ҳам – бахт.
Мардликдир гуноҳлар чегарасидан
Мукаммал Ўзликка етишмоқ асли!

Ҳаёт бошланади фақат ишқ билан,
Бошланар
Рух ва Тан қўшилган чоғда!..
(биз қачон яшаймиз?)

Ҳаётни кутиб

Ҳануз қийналамиз
Интиҳо фасли!..
...Энг сўнгги нафас ҳам
Яшашга имкон!
Бирлашмоқ керакдир

видо олдидан.

Қовушмоғи керак Рух ила Вужуд
Бир буюк севгининг шиддати билан.
Сўнгра хайрлашмоқ керак мангуга
Ва Видо олдидан юмаётиб кўз
Инсон етиб келсин олий туйғуга,
Сўнгги нафас бўлсин «Севдим!»

деган Сўз!

Токи қайтганида Ҳақ даргоҳига
Ўша Сўз қутқарсин одамзод наслин.
Ўша Сўз ёзилсин осмон тоқига
Ва очсин ҳаётнинг олтин бир фаслин!..

...Дунёга адашиб келган икки Рух
Икки нафас каби қовушсин токи...

Улуғ Абадият остонасида

Нур бўлиб ёғилсин Муҳаббат хоки!..

...Шундай хайрлашмоқ керак, Севгилим,
Биздан рози кетсин Мушарраф Рухлар!!!

Олам яралмоғи керак Ишқ билан,
То кўзёш бор экан, борки Андуҳлар.

...Ҳаёт бошланади

Фақат Ишқ билан,

Ишқ билан у доим топмас ниҳоя.

...Дунё сарҳадидан Жисмини излаб

Ёлғиз кетиб борар

Бир ОППОҚ СОЯ!..

*Май 2005 йил –
Октябрь 2008 йил*

* * *

Самарқанд ортида,
тоғлар юртида
Чинорлар менга кўз тикаётгандай.
Олисларда юрган қизини эслаб
Маънос онам райҳон экаётгандай...

Орзуманд юрагим дўстларга кулгу,
Қилмайман ханжардай феълимга мотам.
Бунча ориятли бўлмасдим балки,
Аслида кўнгилчан бўлганда отам.

Кўклам.
Кузда кетган қушлар ҳам қайтди,
Турналар самога солди арғимчоқ.
Ёввойи шамоллар ҳовлиқиб айтди,
Биз эккан ниҳоллар бўлди бугун боғ.

Мен бора олмадим,
вақтим йўқ сира,
Гўё дунё иши бошимдан ошган.
Онам йўл пойлайди кўзлари хира,
Отам эса ошди етмиш бир ёшдан.

Содда болалигим дарёдай оқди,
Тинкаси қуриди Қашқадарё ҳам.
Юрагинг кўкларга сифмаган пайти
Бор, ўша тоғларга суюнгин, болам!
Менинг орзуларим эди бир осмон,
Хур тоғлар ортини кўзладим бироқ.

Асл Ватан экан,
асл бахт экан
Тирналган ярангга суртилган тупроқ,
Турналар тизилиб учса қарайман
Қавмидан айрилган бир турна кўйи.
Менга хон қасридан авлороқ экан
Қизғалдоқлар унган бобомнинг уйи.

Нурлари ёришиб –
зулматларга тенг
Келса ҳам ортига қайтади қуёш.
Билсанг,
мендан яхши ота ҳовлимнинг
Дарчаси пойида ётган харсангтош.

Бу ер сенинг еринг тоғлари билан,
Осмони, юлдузи, боғлари билан.
Бир имога маҳтал «Оҳ»лари билан,
Мулки Султонингга қайтиб бор, ўғлим.

Умрим йўли етар осмон ортига,
Дунё эшигига етмайди қўлим.
Менинг кўнглим қолган тоғлар юртига
Сен менинг узримни айтиб бор, ўғлим,

Мулки Султонингга қайтиб бор, ўғлим.

03.04.07.

ЖАННАТ АЗОБИ

Оқшом тушди аста боғлар қўйнига,
Телба шамолларнинг қўйи маст-аласт.
Юлдузлар жомини чайқатиб ўтар,
Токлар қонидаги кўҳна мусаллас...

Ёғдулар селида адашади ел,
Яланғоч дарёлар бағрида оқиб,
Қўшни боққа тушган ўғри боладай
Сўнгги олмаларни келади қоқиб...

Оқшом кетар экан тун чорбоғига
Эрта ёруғ кунни ваъдалар қилиб,
Юрагимнинг тунги шамчироғига
Сўнгги шуълаларни қўяман илиб.

Мен ҳам мўъжизалар кутиб яшайман,
Ҳануз самоларда менинг кўзларим.
Тагин ҳузурингга қайтмоққа шайман,
Ойнинг шивирида келса сўзларинг.

Умримиз адашди сўқмоқ йўлларда,
Балки тўсди баланд тоғлар шукуҳи.
Кўнглимиз сиртмоғи ўзга қўлларда,
Энди бизни қийнар севгимиз руҳи.

Барибир,
сен борсан ерми, самода,
Тақдир қиличида айирса ҳам вақт.

Бизлар учрашамиз ёруғ дунёда,
Севгилим, кўришмоқ ўзи буюк бахт.
Кўзда ёш, умидвор қўшиқлар айтиб,
Тугайди дилларда умримиз хоби.
Севгилим,
    ҳеч қачон келмаймиз қайтиб,
Севгилим,
    севги – бу жаннат азоби!..

* * *

Сизни эслолмайман...
Сизни эсласам,
Рухимда уйғонар аччиқ изтироб.
Жаҳаннам ўтида ёнган кимсадай
Ўлгим, ўлгим келар, кўксимда азоб...

Мана мен...
Ўзини юракка кўмган,
тирик вужудидан қолмаган нишон.
Соядай судралган узун умридан
Топмаган на меҳр, на шафқат, на шон...
Кўзларимни юмиб,
Қутаяпман жим
Келиб қоларми деб ишқ титроқлари.
Ҳануз тушларимда уйғотар мени
Сиз қилган телефон қўнғироқлари...
Севгилар, соғинчлар, умидлар билан
Аямай дилимга урдингиз ханжар.
Оҳ, энди мен қачон сизни эсласам,
Кўксимни бир оғриқ даҳшати янчар!
Балки англамасиз,
Мен англаб етдим,
Мен балки ўзгага аталган аёл.
Не қилсам – юрагим йўлини ўтдим,
Сизга насиб этди сўнгсиз бир хаёл...
Энди мени кутманг.

Изламанг. Сўз – ўқ,
Қайтара олмайсиз, афсус, умрбод.
Мени адаштирган сиз эмас, йўқ, йўқ,
Гўзал орзуларим қилдилар барбод!

Мени адаштирган асли юрагим,
Бу телба Мажнунни қилолмадим эп.
Сизни севган бўлсам, Роббим деб севдим,
Сизга келган бўлсам, келдим кўнглим деб!
Сиздан кетган эдим...
Севгимдан эмас!..
Севги – бу жонимда чирқиллаган қуш.
Гарчанд ўз юрагим ўзимга қафас,
Гарчанд тун... Кўзёши ва Илоҳий туш!..
Сизга ҳам тилайман шундай Ёлғизлик,
Сизни ҳам йиғлатсин шу Севги барҳақ.
Сиз ҳам шундай севинг, шундай соғининг,
Ахир, буюк Ишқнинг ҳар лаҳзаси Ҳақ!
...Сизни эслолмайман...
Сизни эсласам,
Дўзахий оғриқлар келади босиб.
Дунёмни қоплайди қоп-қора туман,
Ўлгим,
    Ўлгим келар...
        Ўзимни осиб!..

04.05.08 – 28.12.08.

ИШҚ АЗОБИ

Олисларда мудрайди қишлоқ,
Дунё менсиз кўради тушлар.
Найзаларин самога тираб,
Кўл бўйида ухлар қамишлар.
Ой нурига осилиб олар
Теракларнинг кўкка нарвони.
Чўкка тушган туялар каби
Ҳансирайди қирлар карвони...
Дарё сувин ичар далалар
Соҳилларга лабларин қўйиб.
Юлдузларга айтиб аллалар,
Уйғонаман юрагим куйиб...
Бағрим узра теккан оловдан
Ловуллайди илоҳий бир ҳис.
Уни кўрдим! Мен уни кўрдим!
Жуда ёруғ, жудаям нафис...
Ўртамизда, ахир, Худо бор,
Ўртамизда биргина бешик!
Нега йўқсан, сен нега йўқсан?
Ғижирлайди айбдор эшик...
Сен – нафратсан дейман-у, бироқ
Дилга ютиб алам ёшини,
Сочларингни силагим келар
Силагандек ўғлим бошини.

22.06.07.

* * *

Менга айт...
Одамнинг тилида
Битта Одам бўлиб,
Севаман деб айт...
Мажнун бўлмасанг ҳам
Менинг йўлимда,
Ҳаётим бўлгин-у,
Юрагимга қайт!
Биламан, менингдек севмоғинг қийин,
Фақат азоб ичра кетганда куйиб,
Ҳеч бўлмаса, тўйиб йиғлаб олайин,
Бир лаҳза бошимни кўксингга қўйиб...
Сени Одам бўлиб севгим келяпти,
Ол мендан, ол ўзинг, бу оғриқ нишни.
Худойим, Худойим, нега бергансан,
Менга бу дунёга сизмаган ишқни?

СЎНГСЎЗ ЎРНИДА...

Агар мусаввир бўлганимда, энг аввало, тушларимни чизардим...

Зеро, инсон ўзи руҳан кўрган, яшаган ва ҳис қилган ҳаёт мўъжизаларини, ҳолат ва манзараларни бир умр унутолмайди. Уни баъзан Сўзда, баъзан рангларда ифодалайди. Кўриш завқи баъзан кўрсатиш истагини яратади. Оддий қалам билан чизишга журъат этганларим – бу менинг кўрганларим. Руҳан ва қалбан ҳис қилган, кўз олдимда пайдо бўлган тасвирлар, образлар...

Дунё шакллардан иборат, агар уни кўра билсангиз. Осмондаги булутлар ўйини, дарахт танасидаги излар, девордан кўчиб тушган жойлар, метродаги мрамар чизиқлари... Ҳамма нарсадан ўзингиз учун фаройиб манзараларни танишингиз мумкин, агар «тасаввурингиз чидаб берса...» У исталган жойда, исталган шаклда сизни топади...

Биз қараймиз, аммо жуда кўп нарсани кўрмаймиз... Бизга берилганлари – туш каби оний, тахаййул осмонидан тасаввур кўзгусига бир лаҳза тушиб ўтган нур сояларидир.

Мен рассом эмасман. Мен чизган чизгилар юксак санъат асарлари ёхуд бадиий етук ижод намуналаридан олган таассуротларим ҳам эмас... Қўлларим хотирасида қолган, болалик қизиқишларимнинг ҳамроҳи қаламимдан тўкилганлари – бу бир ҳолат. Илоҳ ва инсон ўртасида кечаётган ичкин ва изтиробли руҳий ҳолатларнинг бир кўриниши, холос.

Шеърларим бу сўзга кўчган дардларим, кўзёшларим экан, сизни ўзим ҳам сўнгигача англаб етмаган кўнгил дунёимга етаклаб кетаётган мазкур тасвирлар, рамзлар ва тимсолларни шу ҳолатича бедахл ва беизоҳ қолдиргим келди...

МУНДАРИЖА

Ишқ ёғдуси ёритган сатрлар... (Хуршид Даврон) 3

I ФАСЛ

Онамга	9
«Биламан: мен унинг тенги эмасдим...»	10
Интиқлик	11
Ишқ	12
Ёлғизлик	14
Саратон	16
«Кўзларингиз жуда чиройли...»	17
Тунги Самарқанд	18
«Ҳис қилдим...»	20
Ташриф	22
Сенинг фолиблигинг	24
Қора нур	26
Оловдарахт	27
Қаҳр	28
«Орагимга юриб кирасиз...»	29
Илтижо	30

II ФАСЛ

«Илоҳий бир севги билан...»	33
«Ёмғир ёғар...»	35
Кумуш билан суҳбат...	36
«Худо шоҳид...»	37
У ишқ эди...	38
«Мунир лаҳзалар»дан кейин.....	40
Тоғ манзаралари.....	41
Эртак	42

«Рухимнинг девона шамолларида...»	44
Ортимда	46
Тахаййул	48
Адашган фаришта	50
Мен...	52
Худонинг тоши	54
Сизиф	55
Минора	56
Туш... (Рух...)..	57
«Қандай севар эдим мен сизни...»	58
Илинж	60

III ФАСЛ

Қашқадарёсан	63
«Тушунмайсан одам тилини...»	68
«Нигоҳингиз кўзимга тўқманг...»	69
«Тушунмадим...»	70
Эшик	72
Изтироб	74
Нега?	76

IV ФАСЛ

Яширин дард	79
Ер дарахти	80
«Сизни севар эдим... бахтиёр ва пок...»	82
Одамтошлар	84
«– Нега келдинг?...»	87
«Уни хафа қилдим, бора олмайман...»	88
Қора тулпор	89
«Гўзал ҳисларимиз этдилар барбод...»	90
«Гуноҳларим балки кўпайди...»	91
Мунофиқ	92
«Тўкилиб қарайсан...»	93

Шоҳи Зинда зиналарида...	94
Зангор планета	96
«Юрагимда ишқ қўнғироғи...»	98
Деразани чертиб	99
«Ишонаман, қайдадир борсан...»	100

V ФАСЛ

Саргашта руҳлар... (руҳий-драматик достон)	103
«Самарқанд ортида...»	115
Жаннат азоби	117
«Сизни эслолмайман...»	119
Ишқ азоби	121
Менга айт... ..	122
<i>Сўнгсўз ўрнида...</i>	123

Адабий-бадий нашр

Зебо МИРЗО (МИРЗАЕВА)

ИШҚ...

Муҳаррир: Абдулла ШАРОПОВ

Мусахҳиҳ: Хуршид ИБРОҲИМОВ

Бадий муҳаррир: Феруза НАЗАРОВА

Техник муҳаррир: Дилшод НАЗАРОВ

*Ушбу китобни безашда муаллиф чизган суратлардан
фойдаланилди.*

Нашриёт лицензияси: АI №134, 27.04.2009
Теришга берилди: 10.10.2011 й.
Босишга рухсат этилди: 29.12.2011 й.
Офсет қоғози. Қоғоз бичими: 84x108 $\frac{1}{32}$.
Таһота гарнитураси. Офсет босма.
Ҳисоб-нашриёт т.: 4,04. Шартли б.т.: 6,72.
Адади: 1000 нусха.
Буюртма № 83

«АКАДЕМНАШР» нашриётида нашрга тайёрланди
ва чоп этилди.
100156, Тошкент шаҳри, Чилонзор тумани,
20^А-мавзе, 42-уй.

Тел.: (+998 71) 217-16-77
e-mail: akademnashr@mail.ru